

Biblioteca Centrală
Regiunea
Moldova-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 39 (331) — 30 septembrie 1961

**VIZITA TOVARĂȘULUI
GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
ȘI A ALTOR CONDUCĂTORI
DE PARTID ȘI DE STAT
ÎN REGIUNEA IAȘI**

① Pe șantierul noilor blocuri din Piața Unirii.

② Muncitorii, tehnicienii și inginerii fabricii de antibiotice au făcut o entuziastă primire tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej și celorlalți conducători de partid și de stat.

③ La fabrica de pâine. Brutarii ieșeni au ținut să nu dezmință faima gustoasei lor pâini.

④ În timpul vizitei la universitatea ieșeană „Al. I. Cuza”.

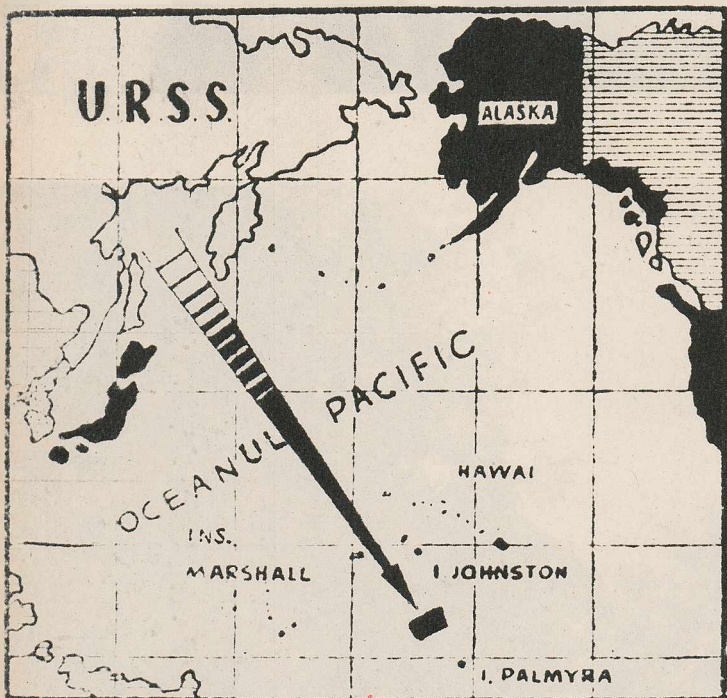
⑤ Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Iași a prilejuit cetățenilor din cartierul C. I. Parhon o manifestație de fierbinte dragoste și devotament pentru partid și guvern.

⑥ Cu neajărmurită dragoste l-au înconjurat pe conducătorii de partid și de stat colecțiștii de la G. A. C. „23 August” din Pribești, raionul Vaslui.

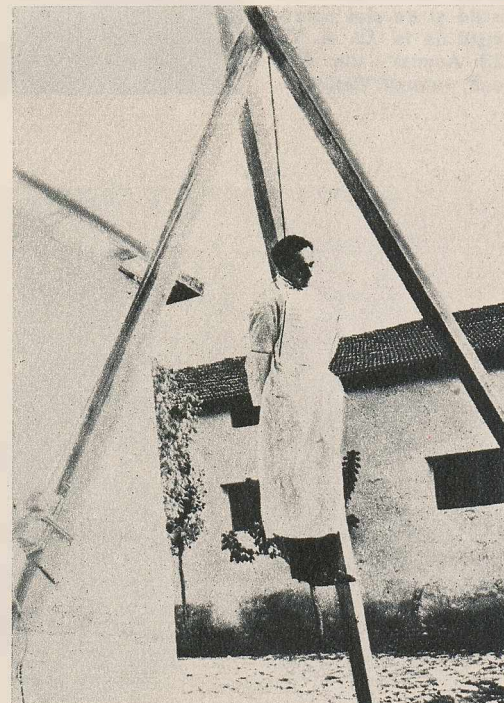
La Roma, Milano, Assisi și în alte orașe din Italia au avut loc zilele acestea impresionante demonstrații împotriva pericolului unui nou război. Acțiunea cea mai impunătoare a fost marșul „Pentru pace și frație între popoare”, care a avut loc între orașele Perugia și Assisi. Au luat parte 20.000 de oameni. Manifestanții, care purtau pancarte cerând lichidarea bazelor militare străine din Italia, s-au pronunțat totodată pentru reglementarea pașnică a problemelor internaționale. Numeroase personalități marcante ale vieții publice italiene, oameni politici, juriști, scriitori și oameni de artă și-au dat adevizul sau au luat parte la „marșul păcii”. În fotografia din stînga la Milano, demonstrații poartă pancarte cu inscripțiile: „Vrem dezarmare!”, „Afară cu soldații germani din Sardinia!” Manifestații similare au loc în același timp și în alte țări ale Europei occidentale. Astfel, în Belgia, la Bruxelles (fotografia din dreapta), a avut loc o puternică demonstrație de masă împotriva militarismului vest-german și a bazelor militare ale Bundeswehrului instalate pe teritoriul Belgiei. La această acțiune au luat parte mii de partizani ai păcii veniți la Bruxelles din toate colțurile țării pentru a susține campania organizată de „Centrul de luptă contra bazelor militare din Belgia”.

În cadrul planului de cercetări pentru cucerirea continuă a spațiului cosmic, din Uniunea Sovietică au fost lansate cu succes, la 13, 17 și 21 septembrie, puternice rachete purtătoare cu mai multe trepte, în regiunea părții centrale a Oceanului Pacific. Zborul rachetelor pe o distanță de peste 12.000 de km s-a desfășurat potrivit programului prevăzut. Ultima treaptă a primelor două rachete a atins suprafața apei cu o neînsemnată deviere de mai puțin de un kilometru de locul stabilit, iar cea a rachetei lansate în ziua de 21 septembrie a atins suprafața oceanului la locul stabilit dinainte, cu o mare precizie (vezi harta).

Siguranța și înalta precizie a funcționării sistemului de dirijare a rachetelor confirmă înaltul nivel al științei și tehnicii sovietice în domeniul construcției de rachete.

În urma sentinței în procesul foștilor conducători ai Turciei, Adnan Menderes, fostul prim-ministru turc, unul din cei mai zeloși agenți ai imperialismului american și care a înhămat Turcia la carul N.A.T.O., a fost executat prin spinzurătoare împreună cu fostul ministru de Externe turc Zorlu și fostul ministru de Finanțe Polatkan. Fotografia execuției lui Menderes este transmisă de agenția engleză „Keystone”.

Micul comentariu

PERFORMANȚA

de Florica ȘELMARU

Pentru că din punct de vedere geografic, istoric, juridic și din toate punctele de vedere, Berlinul occidental face parte din Berlin, iar Berlinul din Republica Democrată Germană; pentru că politica Bonnului și sprijinitorii ei din alte capitale apusene se cramponează de Berlinul occidental ca de un colac de salvare a numeroaselor organizații profilate pentru spionaj, provocări și subversiune — specialiști variați din amintitele capitale au pornit cu câteva săptămîni în urmă să încropească niște... „temeiuri de principiu” pentru justificarea acestei politici. Așa s-a născut, între altele, la Departamentul de stat, o broșură intitulată „Privire retrospectivă asupra problemei Berlinului-1961”.

Privirea aceasta s-a dovedit a fi astigmată (bolnav de astigmatism este cel care, din pricina unui defect de construcție a ochiului, vede obiectele din jur deformate, strimbe). Broșura spunea, de pildă, că în 1945 „forțele armate occidentale ar fi putut ocupa Berlinul”, adică intra cele dintîi în capitala germană.

În trecut fie spus, chiar dacă ar fi putut s-o facă, ba și dacă ar fi făcut-o, încă n-ar fi fost un motiv ca să se instaleze acolo pentru eternitate. Dar nu despre aceasta este vorba — ci despre adevăr.

Pe care l-a amintit cu energie Dwight Eisenhower în persoană, fost pe vremea aceea comandant suprem al forțelor aliate din Occident și mai apoi președinte al S.U.A. Nu de altceva, dar ca să se apere de acuzarea

implicită că, putînd intra cel dintîi în Berlin, ar cedat această glorioasă prioritate aliatului soviet. „Cel care pretinde astăzi că forțele occidentale ar putea cuceri Berlinul înaintea sovieticilor face afecțiuni militare hazardate” — a declarat furios Eisenhower, amintind (ceea ce de altfel este de notorietate mondială) că în momentul în care trupele sovietice ajunseseră la 35 mile răsărit de Berlin, trupele de comandă lui se aflau abia la aproximativ 250 m vest de capitala Reichului. În încheierea scrisorii sale de protest, fostul comandant suprem și fost președinte aprecia — să recunoaștem, nu fără dreptate — broșura Departamentului de stat dovedește necunoscerea istoriei.

Drept care purtătorul de cuvînt al Departamentului de stat a anunțat zilele trecute că s-a hotărît revizui broșura. În noua versiune se afirmă, transmite Agenția Associated Press, că hotărîrea generalului Eisenhower de a nu forța atunci înaintarea spre Berlin a fost luată „din motive militare valabile”.

Formula de rectificare e, după cum se poate constata de o grațioasă și discretă imprecizie. Dar nu izbută să ascundă faptul că, în efortul lor de a justifica și justicabila politică a Occidentului cu privire la Berlinul de vest, autorii broșurii au reușit o faptă originală performanță. Aceea de a-și trage singur piciorul... mă rog, în cea parte a trupului care deobște primește asemenea omagii.

izotopii stabili

■ FRAȚII „VITREGI” AI IZOTOPI-
LOR RADIOACTIVI ÎȘI GĂSESC NEBĂNU-
RITE APLICAȚII ÎN ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ.

■ DE LA STABILIREA VÂRSTEI
PĂRÎNTULUI LA STUDIEREA APELOR
SUBTERANE.

■ PRIMUL CENTRU DIN ȚARA
NOASTRĂ PENTRU CERCETAREA IZOTO-
PILOR STABILI.

Se vorbește din ce în ce mai mult și mai insistent, în ultima vreme, în cercuri foarte felurite, despre „izotopi”. Acest termen începe, încet-încet, să-și facă loc chiar în limbajul curent al celor care nu au o legătură directă cu tehnica sau cu cercetarea științifică. Este firesc să fie așa și lucrurile nu mai trebuie explicate. Sistem însă datorită să explicăm prezența ghilimelilor între care am așezat, în rîndurile de mai sus, cuvîntul izotopi. A vorbi în mod corect despre izotopi obligă a preciza dacă este vorba despre cei radioactivi sau despre cei stabili.

Tocmai această a doua categorie — care nu reprezintă încă un domeniu „clasic” al aplicațiilor fizicii și tehnicii nucleare — ne-am propus s-o prezentăm cititorilor noștri.

★

În sistemul periodic al elementelor datorat savantului rus din secolul trecut Dmitri Ivanovici Mendeleev, fiecare element are căsuța lui sau, mai bine zis, în fiecare căsuță din tabelul așa cum îl cunoaștem noi se află simbolul cîte unui element. În realitate însă fiecare căsuță este mai mult sau mai puțin... aglomerată.

Majoritatea elementelor cunoscute — și anume 61 din cele 92 (excepțind elementele transuranice) — au mai multe feluri de atomi, denumiți izotopi ai elementului respectiv. Acești atomi au același număr de electroni pe orbitele periferice și același număr de protoni în nucleu, deci se comportă la fel din punct de vedere chimic. Ei nu posedă însă același număr de neutroni în nucleu și de aceea au însușiri fizice diferite. Faptul că aparțin aceluiași element și că au proprietăți chimice comune le dă dreptul să „locuiască” în aceeași căsuță a tabelului lui Mendeleev. Există izotopi radioactivi nestabili, care se dezintegrează (și despre care nu vom vorbi), și izotopi stabili, care, în majoritatea lor, se află în aceeași stare încă de la formarea planetei noastre.

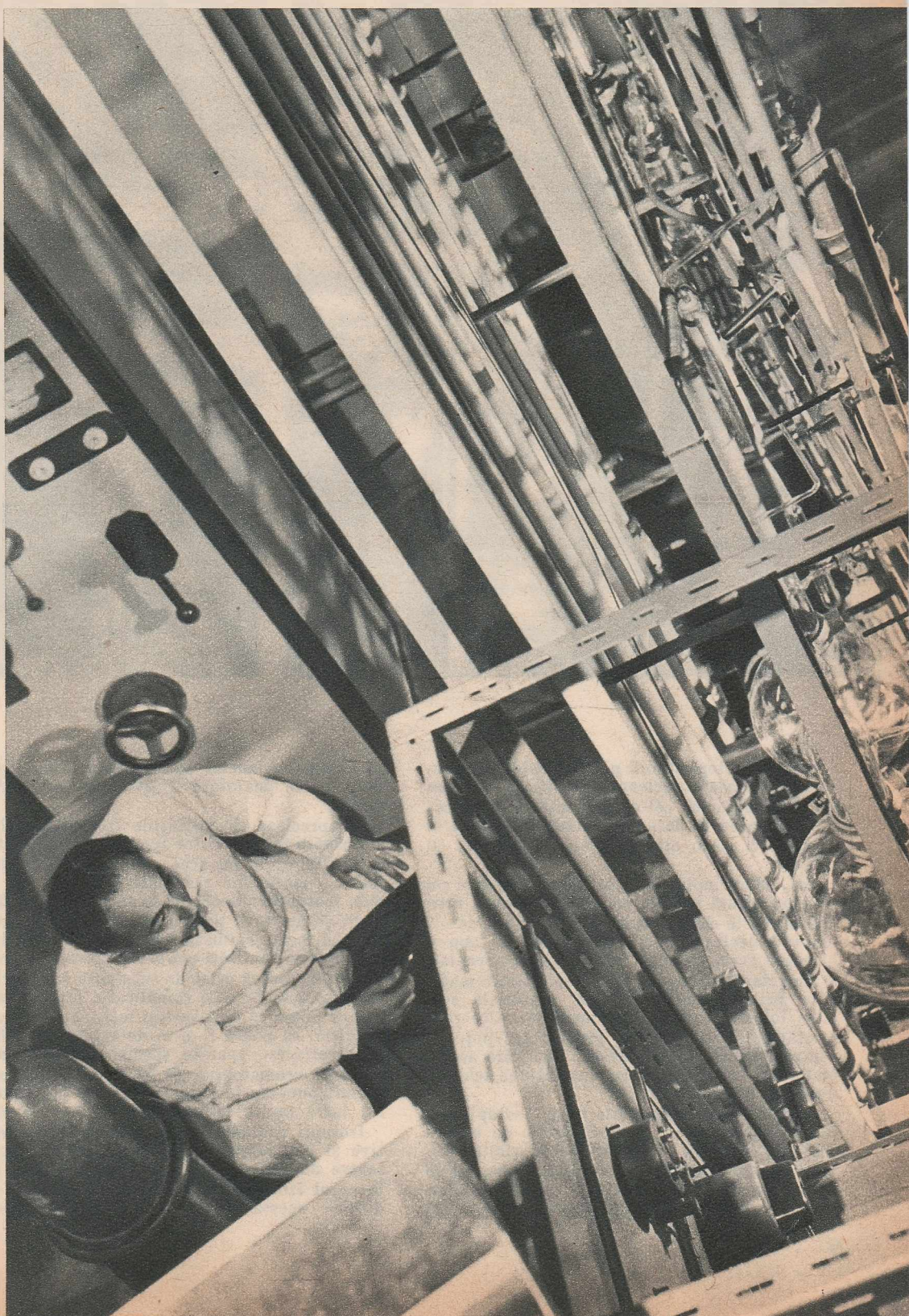
În natură, cea mai mare parte a elementelor chimice obișnuite se prezintă sub forma unui amestec de mai mulți izotopi stabili, recordul în această privință deținindu-l staniul (cositorul), care se prezintă sub forma unui amestec de zece izotopi.

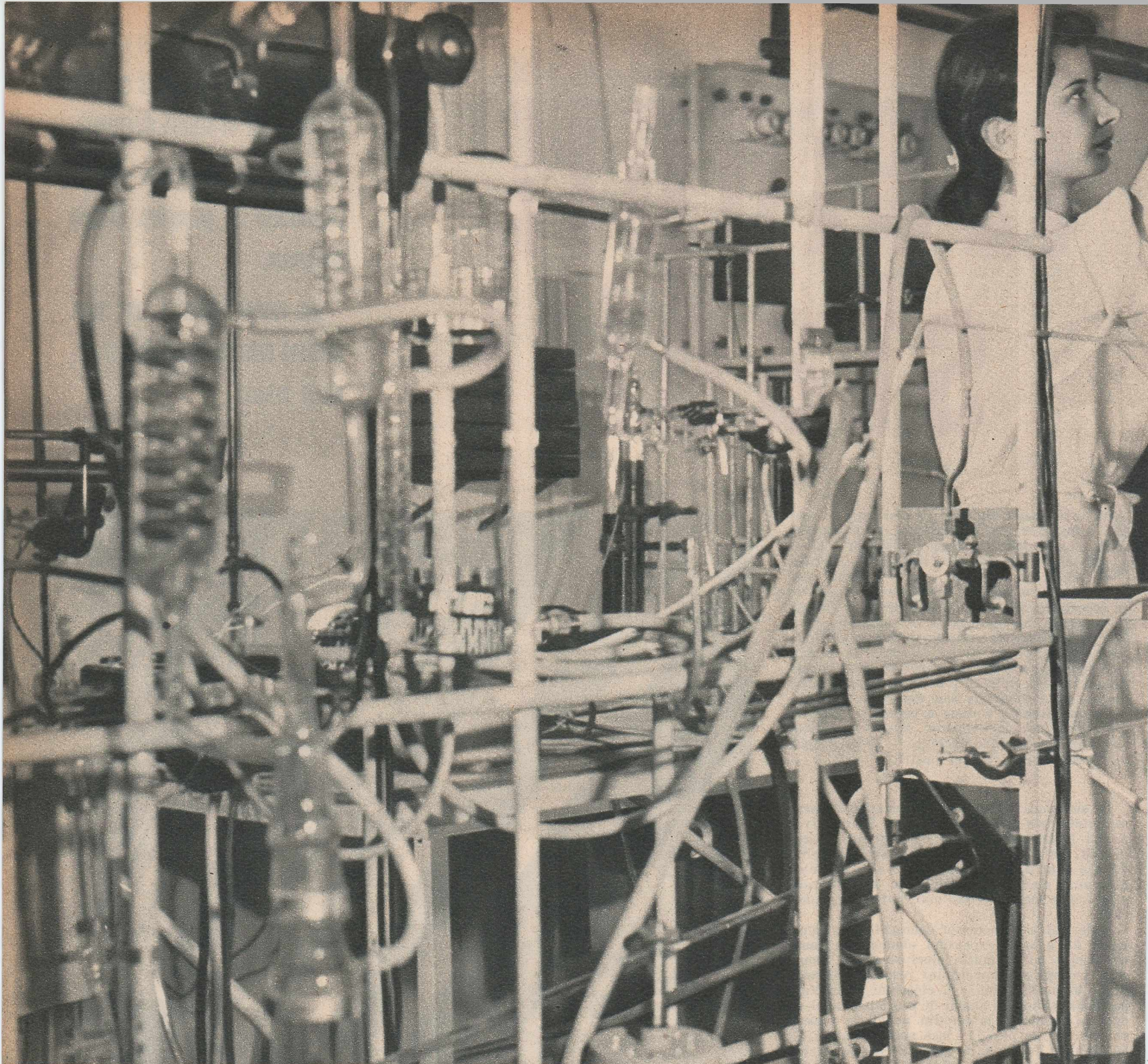
O tehnică plină de perspective

Ce aduce nou studiul izotopilor stabili?

Pentru a înțelege acest lucru e bine să ne amintim ce a adus nou descoperirea, cu peste un secol în urmă, a majorității elementelor chimice. Dispunînd de substanțe chimice pure, chimia a reușit să creeze un număr enorm de combinații, care stau la baza imensei majorități a produselor tehnicii zilelor noastre.

Astfel de instalații servesc pentru aplicații interesante ale izotopilor stabili în chimie, biologie etc. →

Cei 278 izotopi stabili pot fi considerați adevărate „elemente nucleare”, menite să joace un rol asemănător cu cel al elementelor chimice; de data aceasta însă, nu numai în industria chimică ci și în alte domenii ale științei și tehnicii.

Așa, de exemplu, între hidrogenul ușor și cel greu nu există practic deosebiri chimice, ultimul însă este ciocnit de neutroni de mii de ori mai ușor decât primul. De aceea apa grea (apa cu hidrogen greu) va avea, într-un viitor apropiat, o importanță excepțională ca una dintre materiile prime nucleare, adică materiale speciale folosite în reactorii nucleari. Alte proprietăți ale hidrogenului greu îl fac potrivit pentru reacțiile termonucleare etc. Fără aceste materii prime chiar astăzi dezvoltarea tehnicii nucleare e de neconceput.

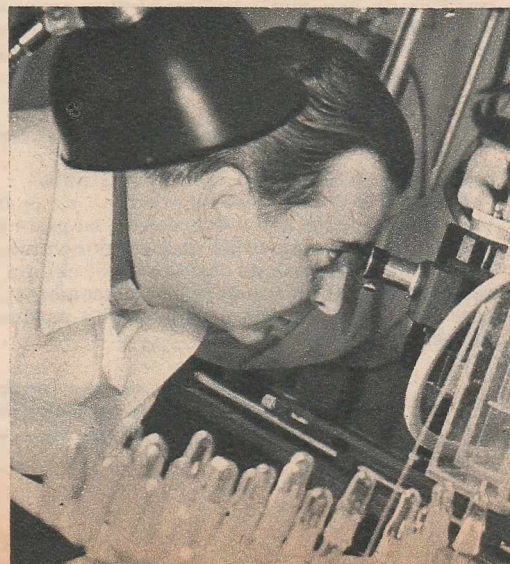
Analizând proporția diferiților izotopi stabili în natură aflăm lucruri extrem de interesante în legătură cu determinarea vârstei stelelor. Astfel, faptul că pe pământ elementele ușoare și mai ales izotopii „grei” ai acestora se află în cantități foarte mici arată

că nașterea planetei noastre este legată de o fază foarte înaintată a evoluției sistemului solar.

Se apreciază că aplicațiile izotopilor stabili vor căpăta într-un viitor apropiat o importanță cel puțin egală cu aceea pe care o are astăzi tehnica izotopilor radioactivi. După cum se știe, izotopii radioactivi au în prezent un larg câmp de aplicații pentru că s-a pus la punct o tehnică foarte rafinată care permite urmărirea lor chiar în cantități extrem de mici sub formă de trăsori, adică urme de substanță radioactivă care însoțesc procese complicate. Izotopii stabili ar putea să facă același lucru, cu o singură condiție: să poată fi și ei detectați. Or, astăzi se construiesc aparate speciale, spectrometre de masă, cromatografe de izotopi și altele, care permit punerea în evidență a unui izotop stabil între multe milioane de izotopi diferiți.

Izotopii radioactivi au proprietăți distructive și utilizarea lor comportă măsuri foarte severe de protecție împotriva radiațiilor. Or, în cazul izotopilor stabili — care nu emit radiații — aceste măsuri sînt cu totul de prisos.

Foarte utilizată în chimia organică, analiza cromatografică este astăzi extinsă cu deosebit succes și în domeniul izotopilor stabili, permițînd detectarea unor cantități infime de izotopi.

Iată deci un însemnat avantaj, în special în studierea proceselor biologice.

Ipotezele se confirmă

Multă vreme nu s-a putut răspunde la întrebarea dacă oxigenul pe care îl conține bioxidul de carbon rezultat din respirația unor organisme provine din aer sau din apă. Pentru elucidarea problemei s-a recurs la trasori. S-a schimbat proporția naturală a izotopilor oxigenului care pătrunde în aceste organisme o dată cu aerul și cu apa, s-au urmărit trasorii și s-a constatat că bioxidul de carbon rezultat din respirație conține oxigenul care a intrat în organism o dată cu apa. Aceasta a însemnat confirmarea unei vechi ipoteze care, prin alte metode, nu și-a putut găsi o justificare deplină.

Cu ajutorul izotopilor stabili utilizați ca trasori s-a putut cunoaște cu precizie durata vieții globulelor roșii ale singelui. Pe aceeași cale a putut fi urmărit drumul pe care-l străbat în organism anumite substanțe chimice și s-au putut lămurii o serie de probleme importante în legătură cu cauzele unor boli de nutriție.

Nu am amintit decât câteva exemple privind utilizarea izotopilor stabili în biologie și biochimie. Ei își găsesc o folosință din ce în ce mai largă și în alte ramuri ale științei, precum și în multe domenii ale tehnicii industriale.

Energia termonucleară și apa

În succinta noastră prezentare, unul din izotopii hidrogenului, deuteriul, merită un capitol aparte.

Cine este și ce poate deuteriul?

Dacă vom deschide un tratat de chimie, vom afla că acest izotop al hidrogenului (notat cu simbolul D) dă naștere în combinație cu oxigenul apei grele (D_2O), cu câteva însușiri deosebite de cele ale apei obișnuite; de exemplu, are alte puncte de înghețare și de fierbere.

În apa aflată în natură se găsește un atom de deuteriu la aproximativ 6.500 atomi de hidrogen. Aceasta înseamnă că pe Dunăre, la Giurgiu de pildă, curg pe secundă circa 400 kg apă grea, care ar avea o valoare fabuloasă dacă n-ar fi diluată într-o cantitate enormă de apă obișnuită.

În diverse țări și în special în U.R.S.S. și S.U.A. s-a dezvoltat o adevărată industrie a apei grele care a ajuns actualmente la o producție anuală de circa 600 tone. Trebuie spus însă că această industrie constituie pentru moment un lux, prețul cu ridicata al kilogramului de apă grea exprimându-se prin cifre rotunjite...

Se prevede totuși ca necesarul de apă grea să crească în zece ani de câteva zeci de ori. De unde un interes atât de mare pentru apa grea? Răspunsul e simplu, dacă menționăm că deuteriul în stare gazoasă reprezintă un depozit formidabil de energie — energia termonucleară — care, dirijată, poate înlocui toate sursele de energie cunoscute — petrol, gaze, cărbune și chiar energia atomică. Această perspectivă, este drept, aparține unui viitor mai mult sau mai

puțin îndepărtat, dar apa grea are, de pe acum, utilizări foarte prețioase, mai ales experimentale.

În biologie, de pildă. Prin introducerea temporară a peștilor aurii într-un vas cu apă grea diluată, s-a stabilit că schimbul complet de apă între organismul peștelui și mediu se realizează în patru ore.

Determinând în mod sistematic conținutul în deuteriu al urinei omului care a băut în prealabil o cantitate mare de apă grea diluată, s-a stabilit că timpul mediu de ședere a unei molecule de apă în organismul uman este de 14 zile. Tot cu ajutorul deuteriului s-a dovedit, prin experiențe făcute pe șoareci, că grăsimea introdusă o dată cu hrana nu se consumă imediat, ci se acumulează ca rezervă, în timp ce organismul consumă din rezervele existente.

Aceste interesante rezultate nu reprezintă, fără îndoială, decât un început.

În vizită în laboratoarele I. F. A.

Cercetările de fizică nucleară din țara noastră se îndreaptă și spre studiul izotopilor stabili și al aplicațiilor lor. Un colectiv care lucrează în cadrul Institutului de fizică atomică are ca singură preocupare studiul acestor izotopi, fiind deocamdată unicul din țară cu acest specific de cercetare. Menționăm că în momentul de față centre de acest gen se află numai în țările cele mai dezvoltate.

Unul din obiectivele colectivului îl formează punerea la punct a unor tehnici cât mai exacte de analiză a izotopilor stabili, care apoi sînt folosite în diferite aplicații. De exemplu prin urmărirea oxigenului greu s-au obținut rezultate utile geologilor în determinarea originii și vechimii zăcămintelor.

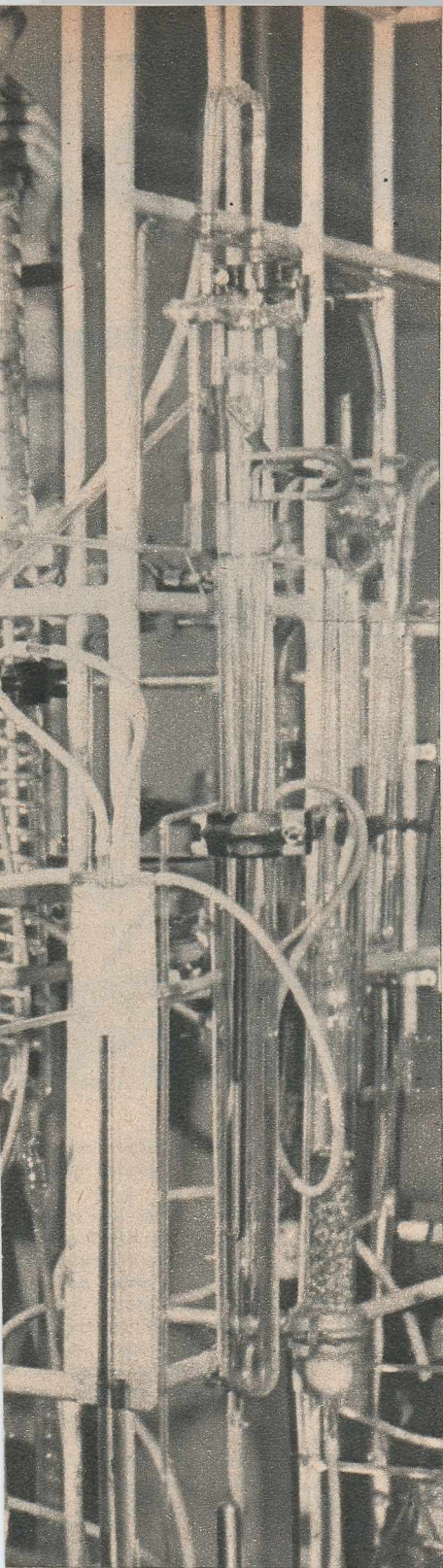
O altă problemă interesantă abordată o constituie studierea scurgerii apelor subterane prin marcarea cu izotopi stabili. Evident, în acest caz, marcarea cu izotopi radioactivi ar fi foarte primejdioasă.

Izotopii stabili pot dezvălui totodată multe taine ale structurii nucleului atomic. Studiul unor fenomene foarte delicate, numite „efecte izotopice”, ne permite astăzi să tragem concluzii asupra formei nucleului, asupra forțelor din interiorul acestuia, asupra întregii organizări a particulelor din nucleu. Studiul acestor efecte izotopice formează rezerva teoretică principală a muncii științifice a colectivului susmenționat. Totodată colectivul își propune ca într-un viitor apropiat să producă substanțe marcate cu izotopi stabili care să servească cercetărilor și industriei.

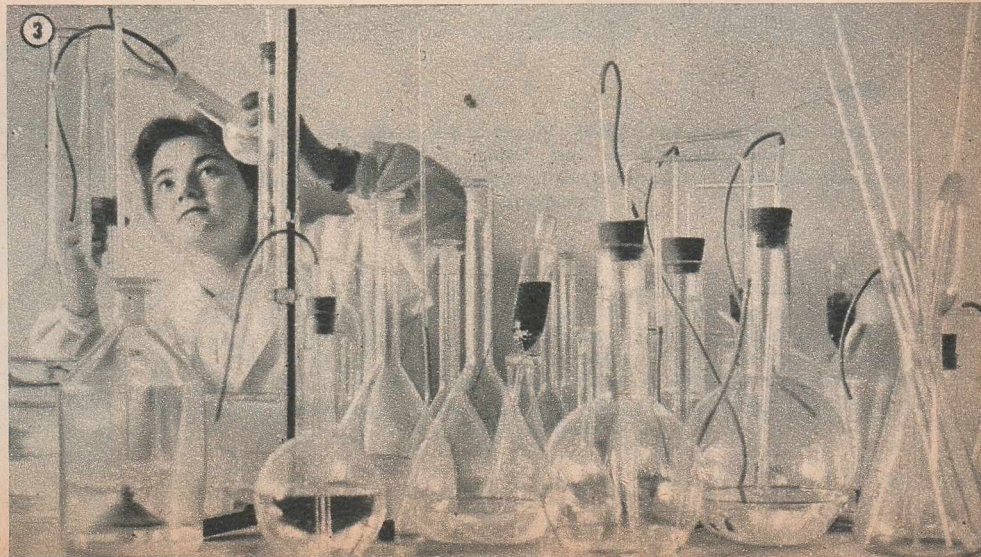
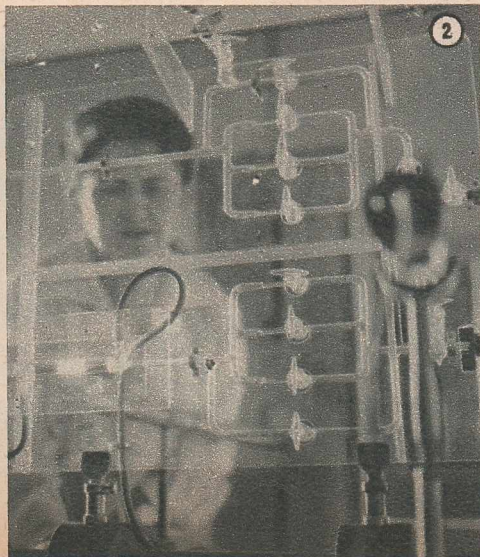
Acum două decenii, prin producerea pe o scară largă a izotopilor radioactivi s-a deschis larg posibilitatea aplicării acestora în știință și tehnică. În momentul de față se creează perspective tot atât de largi pentru izotopii stabili. Cercetările efectuate la I.F.A. urmăresc să asigure țării noastre un loc de seamă în acest domeniu nou și plin de perspective al fizicii nucleare.

A. COSTA
L. NIȚESCU

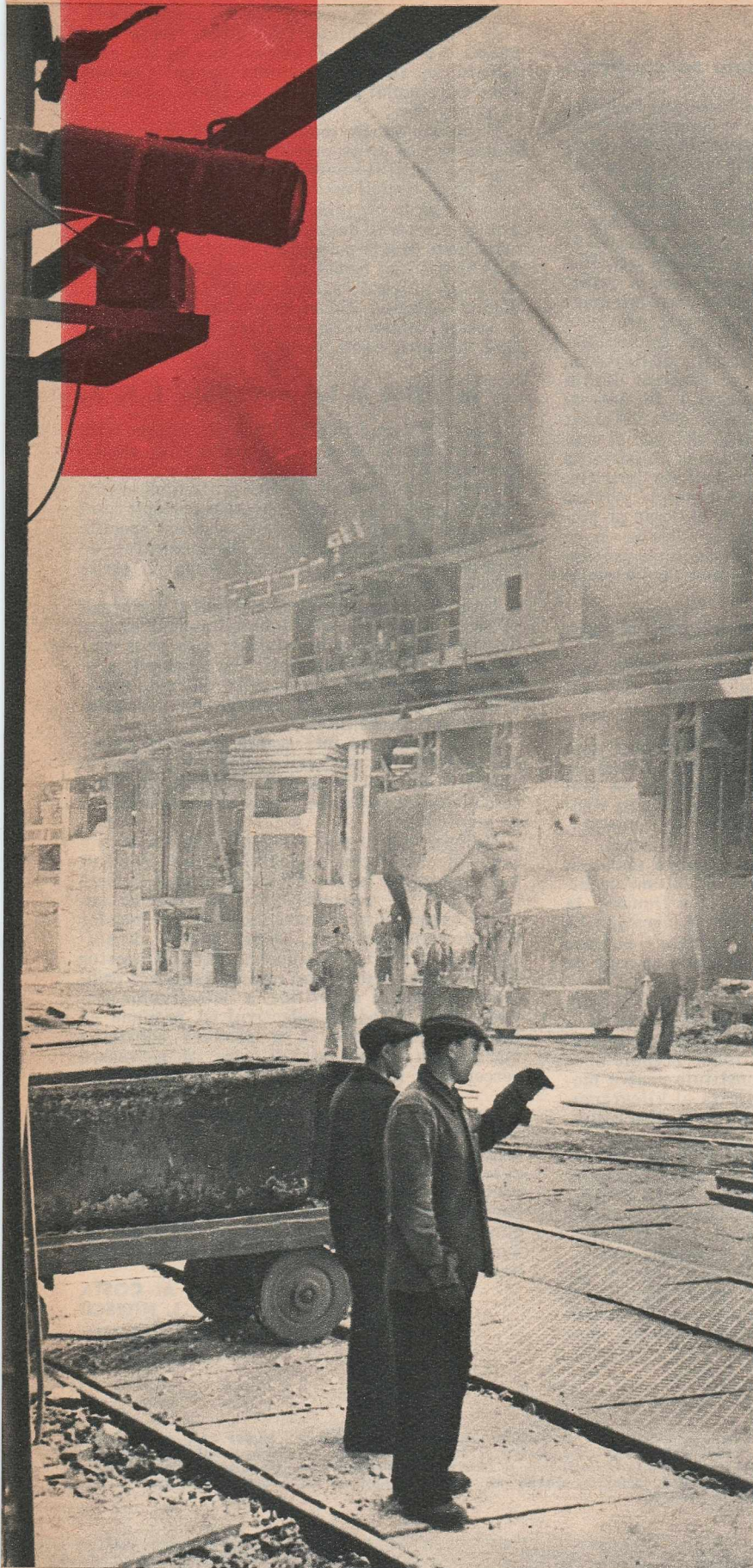
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Un cercetător executând o analiză densimetrică de mare precizie. Prin această metodă, care poate înregistra variații de densitate de ordinul 1 : 10.000.000, se analizează izotopul greu al oxigenului, conținut în ape, obținându-se astfel date prețioase asupra zăcămintelor petrolifere, rocilor și minereurilor (foto 1). Cu ajutorul unor dispozitive optice perfecționate, interferometrele, se pot pune în evidență și înregistra automat izotopii prin micile variații care se observă în spectrele lor. Pe această cale o analiză izotopică devine tot atât de simplă ca o analiză spectrală din metalurgie de exemplu (foto 2). Studiul izotopilor stabili nu necesită totdeauna un aparat complicat — pare a spune această fotografie (foto 3).

OȚEL ȘI.

Oțel și televiziune. Două noțiuni aparent fără nici o legătură directă (în afară, cel mult, de faptul că aparatele de recepție, ca și posturile de emisie, ar fi de neconceput fără osatura metalică). În rest, nimic nu pare a apropia siderurgia de meșteșugul nou și prodigious al transmiterii la distanță a imaginilor. Și totuși există o lume în care televiziunea își adaugă la atâtea alte merite și pe acela de a deveni un iscusit sprijinitor al oțelarilor. Există o lume în care ecranul televizorului nu se mai mulțumește să ofere doar un plăcut și instructiv mijloc de folosire al orelor libere ci, dimpotrivă, în care el însoțește în muncă pe om, scutindu-l de eforturi, ferindu-l de dificultăți, apărându-l de riscuri. Aceasta este lumea ceia a comunismului în făurire. E lumea tuturor înăptuirilor în slujba celui ce muncește, a făuritorului de bunuri.

În proiectul de Program al

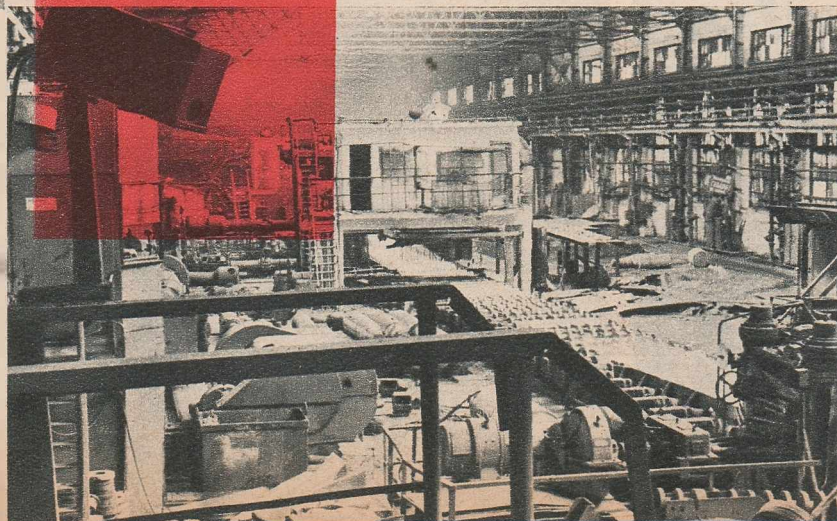
P.C.U.S., „manifestul comunist al epocii noastre”, găsim și acest pasaj:

„În următorii 20 de ani siderurgia va ajunge la un nivel care va permite să se producă anual circa 250 milioane de tone de oțel. Producția de oțel trebuie să acopere în întregime nevoile crescânde ale economiei naționale potrivit cu nivelul progresului tehnic care va fi atins în acel moment”.

Cum va fi realizat acest țel de gigant? Calea indicată este „ACCELERAREA MAXIMĂ A PROGRESULUI TEHNICOȘTIINȚIFIC”. „Continuarea PERFECȚIONAREI A TEHNOLOGIEI în toate ramurile și tipurile de producție — se scrie mai departe în proiectul Programului P.C.U.S. — constituie o condiție absolut necesară pentru dezvoltarea industriei. Progresul tehnic va permite ca, fără un efort excesiv din partea omului, să se intensifice și să se accelereze considerabil procesele de producție, să se

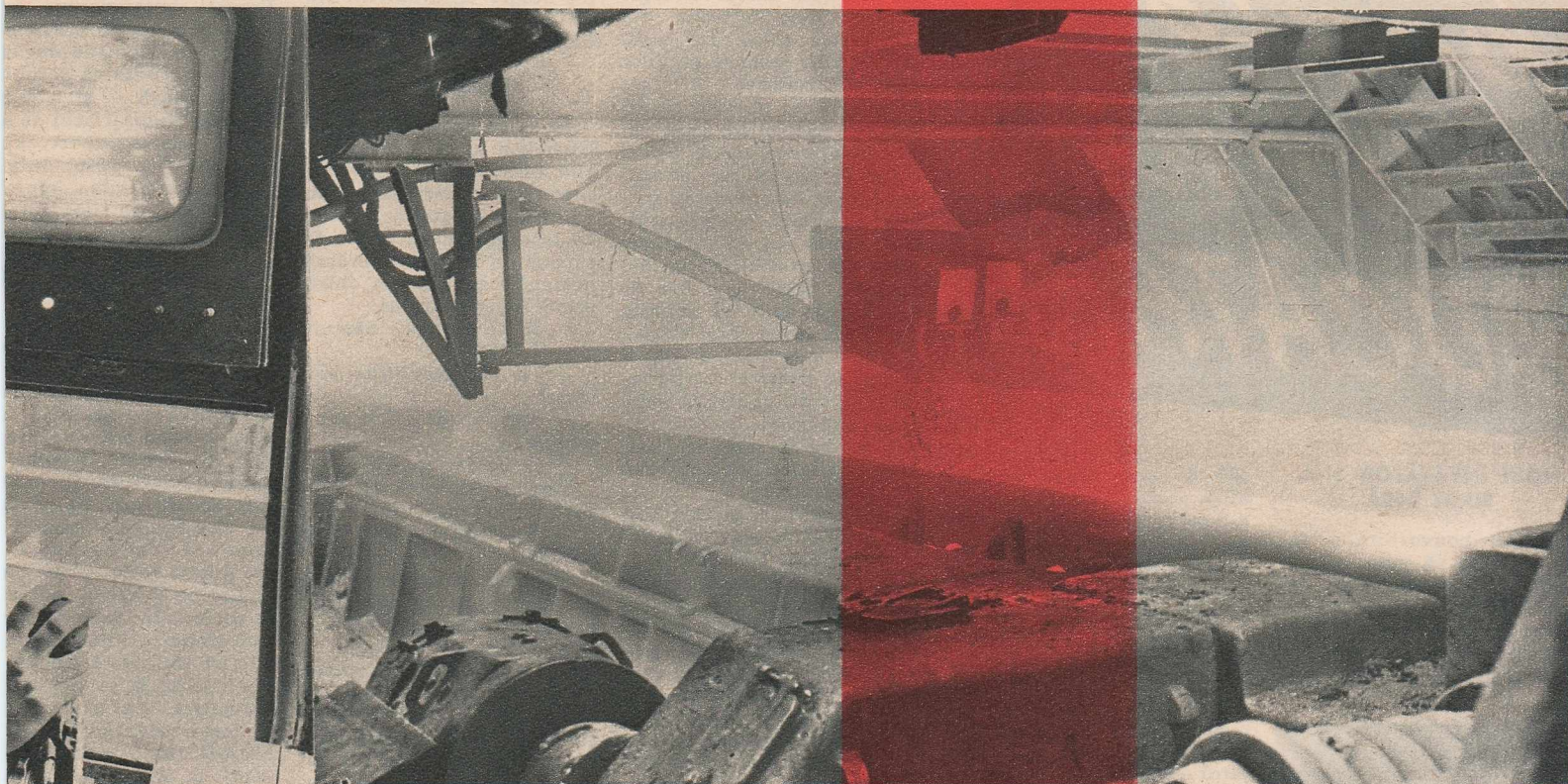
Oțelăria: hala cuptoarelor „Martin”. În colțul din stânga, sus, vedeți „televiziunea” — camera specială de luat vederi. Cu ajutorul lui dispecerul vede, din cabina sa, tot ce se petrece la cuptoare și poate da indicația corespunzătoare.

Foile de metal laminat se cer sortate, etichetate etc. În hala imensă, lucrul automat are nevoie de un supraveghetor. Iată-l. E în colțul din stânga sus: aceeași cutie paralelipipedică, prevăzută cu „ochiul” care nu clipește niciodată, care nu obosește pentru nici o clipă. El veghează ca mașinile să taie corect, ca ștampilele să fie aplicate etc. etc. Imaginile captate de el se proiectează, la distanță, în cabina ferită de zgomot, confortabilă și plăcută, a operatorului.

TELEVIZIUNE

de foc ieșită din gura cuptorului și iradiind o lumină de nesuportat e oțelul incandescent. S-a angajat pe cilindrii transportorului. Aici l-au întâmpinat „ochii” zorului (cele două orificii negre ale cutiilor paralelipedice suspendate deasupra transportorului). Pe întreg traiectul pînă la cilindrii laminoarelor acești ochi nu vor scăpa nimic din ce se întâmplă, transmițînd imaginile pe ecranele din cabina operatorului (stînga).

... un înalt nivel de precizie estora, standardizarea producției industriale care se fabrică în flux, introducerea într-o măsură în flux, cît bandă rulantă”.

... efort maxim din partea lui — intensificarea și aceea considerabilă a proceselor de producție! Cea mai înaltă tehnologie în slujba celui mai avansat sistem din cîte a cunoscut omenia. Pe acest drum, deschis de către comunism, se impetuosi oamenii sovietici. La Magnitogorsk, bunăoară, procesul mo-

... dernizării continue, în slujba îmbunătățirii proceselor de lucru și a ușurării implicite a muncii omului, a înregistrat și acest record al tehnicii: televiziunea în sprijinul producției siderurgice.

... Mestarii oțelului folosesc televizorul care i-a scutit de obligația de a se afla în sectoarele de muncă dăunătoare sănătății. Ochiul „telecamerei” veghează atent pentru operatorul cuptoarelor adînci de încălzire, al laminoarelor, al mașinilor de tăiat și marcat metalul. De departe, instalat confortabil în biroul său, dispecerul conduce, prin supra-

... vegherea ecranului de televizor, activitatea fiecărui sector.

... Oamenii Magnitogorskului au întrecut de mult normele metalurgiei americane și obțin acum, la fiecare metru cub de volum al cuptorului, de aproape două ori mai multă fontă decît americanii. Încă din acest an, oțelarii Magnitogorskului sînt hotărîți să-și dubleze producția de metal. Și aceasta nu prin împovărarea muncii, ci prin darea în funcțiune a unor capacități de producție și prin extinderea automatizării.

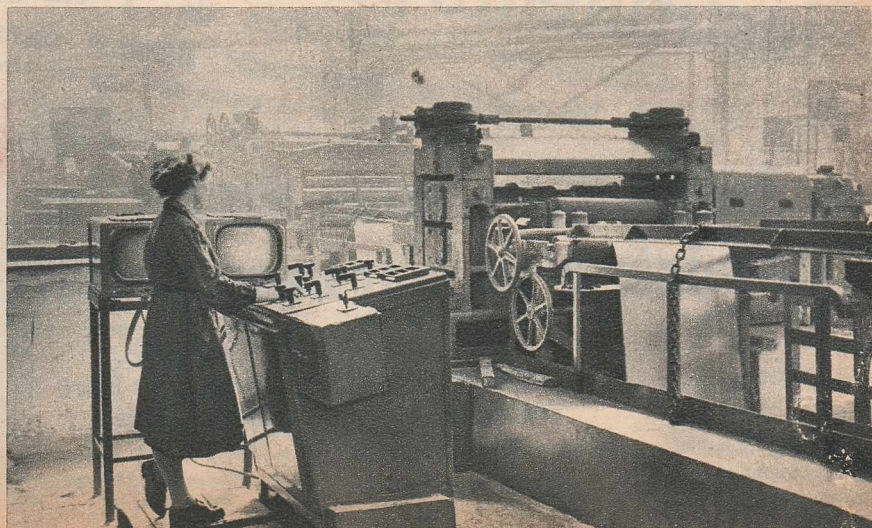
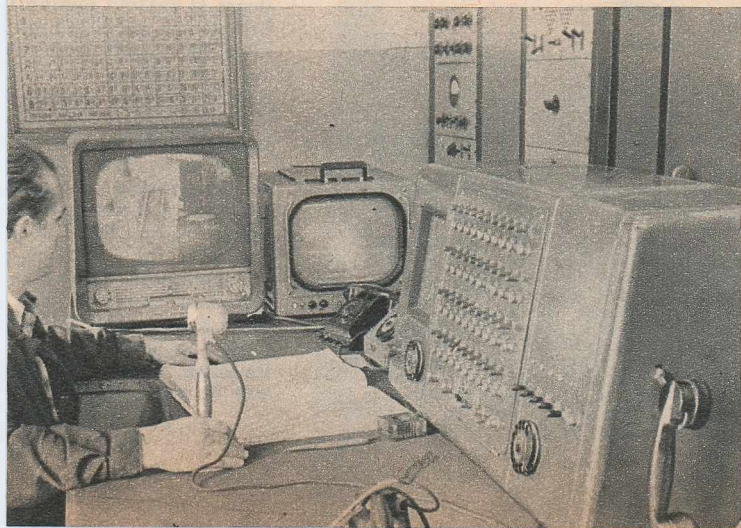
... Visul „baghetelor magice” și

... al „oglinzilor fermecate” a încetat în epoca modernă de a mai fi un vis. Și, grație ingeniozității oamenilor sovietici, „oglinda fermecată” a televizorului capătă drept de cetate și în acest imperiu plin de „baghete fermecate” al industriei sovietice în plină automatizare.

... Iar ceea ce dă sens înălțător și noblețe fenomenului e că el se înscrie în efortul constructiv și de pace al lumii socialiste, în efortul închinat omului, viitorului său de belșug și strălucire.

L. S.

fotografia din stînga): dispecerul halei furnalelor de la combinatul Magnitogorsk. Ecranul ne înfățișează tot procesul de muncă. Prin microfon, dispecerul dă indicațiile. ... deplasare nu mai e necesară. Fotografia din dreapta: la laminorul de tablă, vitezele cresc vertiginos. Acum vreo 30 de ani metalul rece se lamina cu un metru pe secundă. Laminorul proiectat în prezent la Magnitogorsk laminează cu 60 de metri pe secundă, iar perspectiva e să atingă în tîrziu viteza de 100 de metri, apoi de 200 de metri pe secundă. De la pupitrul său, prevăzut cu ecrane de televiziune, operatorul nu simte diferența de viteză. El vede întreaga structură a mașinii, supraveghîndu-i astfel perfect mersul. În permanență operatorul poate supraveghea acum și acea parte a mașinii care, înainte, pentru a putea fi văzută, impunea oprirea agregatului.

Am oricine poate deveni BUCĂȚAR!

NOUL ÎNVĂȚĂTOR N-A SOSIT ÎNCĂ

Întia convorbire — întâia, pentru că vom reda și altele — se desfășoară într-un târgușor din Lorena. Locul acțiunii este străduța din fața școlii. Cei care discută sînt: portarul instituției

(60 de ani, pipă, mustăți albe, portarul clasic din toate cărțile pentru copii) și un grup de cetățeni cu... ghiozdane (copii între 8 și 10 ani, cu ciuf, gălăgioși, neastîmpărați). „Cetățenii” cu ghiozdane întrebă:

— A venit?
— Omul cu pipă răspunde:
— Poate mâine.

Și această convorbire (scurtă) se încheie. Noul învățător n-a sosit încă, iar copiii, bucuși și nu prea, fac stînga'mprejur, în timp ce bătrînul portar al școlii mai trage un fum din pipă.

Vechiul dascăl, cel pe care copiii îl cunosc de anul trecut, a plecat undeva departe, unde oamenii se bat nu cu săbii de lemn, ci cu puști adevărate și de unde mulți nu se mai întorc: în Algeria. Iar noul învățător... Ei bine, noul învățător n-a sosit încă. Iar dacă va sosi, e foarte cu puțință ca, după o lună sau două, să primească și dînsul un ordin de chemare. În ultimii trei ani, numai într-un singur sat șapte învățători au fost trimiși, înaintea deschiderii cursuri-

Micul Georges Todman, care a murit pentru că în școală — la cei 2.600 elevi — nu exista nici un medic.

lor școlare sau imediat după aceea, să lupte în Algeria.

BARĂCI PE UN TEREN VIRAN

Cel de-al doilea schimb de cuvinte pe care vrem să-l împărțăm cititorilor ar putea avea loc oricînd sau poate a și avut loc între directorul liceului parizian „J.B.Say” și domnul Todman, tatăl lui Georges. Micul Georges a fost lovit într-una din zile de un coleg. În joacă. Dar uneori jocurile copiilor sînt primejdioase... Georges s-a simțit rău. A cerut ajutor singurei infirmiere care deservea întreaga școală, cu cei 2.600 de elevi ai săi. Aflată, pare-se, în fața unui caz dificil (se iviseră complicații), infirmiera, cu o pregătire medicală insuficientă, a fost nevoită, după cinci ore de eforturi inutile, să trimită copilul la spital. Prea tîrziu! Copilul n-a mai putut fi readus în simțiri. Iar părinții îndurerați au dat în judecată conducerea liceului, care n-a fost în stare să-i asigure copilului asistența medicală necesară.

— Vom apela la cele mai înalte foruri — arată cu hotărîre domnul Todman.

— Vă înțeleg durerea și vă rog să mă credeți că sînt și eu profund afectat de cele întîmplate. Susțineți că vinovați sîntem noi, cei din conducerea liceului. Poate că și noi, în orice caz însă aș vrea să cunoașteți problema mai pe larg, în care scop v-aș aduce la cunoștință cîteva realități ale școlii noastre de azi. Veți vedea că liceul nostru nu este, așa cum credeți, o tristă excepție.

Și domnul Todman are prilejul să afle, stupefiat, că pentru un liceu din Franța salarizarea unui medic constituie un mare lux. Nici măcar un liceu ca „Jeanson de Saily”, cu aproape 5.000 de elevi, nu are medicul său. Urmările faptului că jumătate din fondurile destinate învățămîntului primar și liceal se varsă în folosul școlilor profesionale se arată la tot pasul. Rezultatul? Cazul lui Georges Todman —

și în general situația precară a nenumărate instituții de învățămînt. Școala „Didon” din Nancy a fost instalată, din lipsa unui sediu potrivit, în niște barăci de pe un teren viran. La Dammarieles-Lys urmează să fie folosit ca local de școală un castel în ruină. Pînă atunci se învață în săli de trei metri pe patru, cu ferestrele sparte. Cît despre învățători... Numai în departamentul Pas de Calais lipsesc peste 500.

PARIS, 1961

În mica odaie din strada Richelieu nr. 36, în care se află biroul unei organizații cunoscute, se desfășoară o convorbire nu lipsită de interes. În fața ghișeului, un tînar, extrem de modest îmbrăcat, răspunde cuminte la întrebările funcționarului:

— În ce an te-ai născut?
— În 1942.

— La ce facultate studiezi?
— Sînt în anul II la arhitectură.

— Ce preferințe ai?
Tînarul încearcă să facă haz de necaz:

— Preferințe? Îmi plac blondevile.

Dar funcționarul nu știe de glumă. E în exercițiul funcțiunii. Zîmbește acru:

— Umor de calitate a treia. Cu asemenea glume, un chelner nu poate să facă treabă. Își îndispune clienții. Dă patronul faliment. Cred că ar trebui să încerci ca garderobier, indiferent dacă aceasta corespunde sau nu aleselor dumitale preferințe. Deci, garderobier. Te înscriu pe listă.

Ciudat, tînarul nu pare jignit. Întrebă:

— Salariul?

— Nu e rău. Mai mic însă decît al unui chelner sau al unui bucătar. Nu oricine poate deveni bucătar. Îți dai și dumneata seama, astea sînt meserii serioase... Dar o să te descurci: depinde și de felul cum știi să ceri bacșiș... (Și-l măsoară cam

disprețuitor, după care timidă). Pari cam timid. Iată cît îți trebuie pentru a sta la cantină, tot ai să scoți. Mîine începi să frecvent cursurile de garderobieri

Convorbirea relatată în sus a avut loc la sediul unei organizații al cărei țel poate să ne pară ciudat, chiar trem de ciudat, dar care tuși există și, în condiții Franței contemporane, prosperă. Se numește S.P.A.S. — adică Serviciul de pregătire pentru activitatea sezonieră și temporară — și e patronată de Comisariatul de securitate pentru tineret și sport, expusie a grijii statului burghez pentru dezvoltarea „multilaterală” a viitorilor intelectuali. Cei care se pregătesc pentru această activitate sînt studenții: serviciul creează anume pentru ei. S.P.A.S.T. sînt înscriși pe 5.000 de studenți (numărul în creștere) pe care organizația îi instruește și căra, pentru a-i ajuta să fie în rost de banii necesari studiilor, le procură posturi lucrători agricoli, de muncitori necalificați, de portieri de chelneri, de hamali etc. unora — dar asemenea roc puțini îl au — de bugetari... Se pare că posturile de liftieri sînt rezervate celor care studiază limbi străine, cîte nu trebuie să știe un țier! Cei de la școlile de artă dramatică sînt solicitați chelneri. Măcelăriile nu filozofi. Barurile preferă studenții la medicină, dar ei refuză nici pe fizicieni.

„Anul trecut — declară Georges Fouchard, directorul serviciului — doi studenți care i-am plasat, unul ca bucătar, altul pe un post de chelner șef, la un hotel pe Coasta de Azur, au prins și de meseria lor temporară și au abandonat studiile!”

Intr-adevăr, un succes pentru care S.P.A.S.T. și directorul său merită să fie călîros felicitați. Și așa sînt puțini studenți. Guvernul alocat anul acesta pentru învățămîntul superior cu 60 miliarde de franci puțin decît ar fi fost nevroza Războiului din Algeria ca — și cineva trebuie să se tească! Doar n-o să dea la marii fabricanți! Rolul e să fabrice armament și să sporească veniturile. Iar lîrul studenților, în drum care se joacă fără apzele nimănu, este fie săce pentru a muri în Algeria fie să devină bravi șomfi să înceteze de a fi cetăsinți — adică să renunțestudii — dedicîndu-se cu doare și patimă misiunii bile de a le servi la cinărilor fabricanți tradiționali supă de găină. Ce nevoie deci de fonduri pentru șși universități? Războiul mult mai rentabil.

Rentabil, da — dar nu pentru milioanele de franci care plătesc din greu ctielile unui război nederRentabil, da — dar nu pentru tineretul care nu e ajutat să se ridice, carebuie să facă sacrificii impen pentru a putea sorbi izvoarele culturii, cîntatît de glorificate în Franța

Florin MUR

“Les écoles sont fermées. Tous nos instituteurs partent pour la guerre!”
s'indignent les habitants de 3 villages lorrains où les enfants désœuvrés flânent dans les rues...
200 INSTITUTEURS DE LA REGION ONT DEJA ETE ENVOYES EN ALGERIE

Les instituteurs nous disent les mille misères de leur beau métier

Jacques N.
école Didion
Nancy :

« Nous sommes installés dans des baraques sur un terrain vague.

Félix L., 26 ans
Saint-Quay-Portrieux
(Côtes-du-Nord) :

« Dans mon département, il manque de très nombreuses classes primaires.

Colette B.
Varennes-sur-Loire
(Maine-et-Loire) :

« J'attends 45 enfants. Je dispose de 38 places dans ma classe »

În presa franceză este reflectată adesea greaua situație a școlii din Franța. „Școlile sînt închise. Toți profesorii noștri au plecat la război” — se indignază locuitorii a trei sate din Lorena. „200 de învățători din regiune au și fost trimiși în Algeria” — se scrie în titlul unui articol. Iar într-o anchetă efectuată de ziarul „Libération” și publicată sub titlul „Profesorii ne vorbesc despre cele o mie de mizerii ale frumoasei lor meserii” mai mulți profesori au declarat: Jacques N. școala Didion din Nancy: „Sîntem instalați în barăci, pe un teren pustiu”; Félix L. de 26 ani, din Saint-Quay-Portrieux: „În departamentul meu lipsesc numeroase săli de clasă pentru învățămîntul primar”; Colette B. din Varennes-sur-Loire: „Aștept 45 de școlari. Dispun de 38 de locuri în clasa mea”.

RĂZVAN

„Ținea domnia pe atunci la Ardeal Bator Jigmont și aflând vreme pre voie și supunere către sine, s-au vorbit cu boierii lui Aron Vodă, carii era de casa lui, că li se urădă și lor cu faptele lui Aron Vodă, și anume Ștefan Radul vornicul și Răzvan hatmanul. Și cu stirea lor, au trimis oști Bator și l-au luat pre Aron Vodă cu laotă casa lui...”

Astfel începe vechea cronică moldovenească a lui Miron Costin relatarea episodului care constituie subiectul cunoscutei drame istorice „Răzvan și Vidra”.

Interesantă, plină de inedit este metamorfoza personajului istoric, hatmanul Răzvan, sub pana lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, scriitor talentat și erudit istoric. Cele două pasiuni ale lui Hașdeu — istoria și literatura — au intrat adesea, pe parcursul realizării erorilor literari, într-un violent conflict din care a ieșit învingător scriitorul cu înclinații romantice.

Este explicabilă atracția exercitată asupra lui Hașdeu de Răzvan, erou cu meteorică ascensiune pe firmamentul frământatei istorii a țărilor romine de la sfârșitul celui de-al XVI-lea secol. Căci chiar pentru epoca aceea, cînd pe scaunul domnesc de la Suceava s-au succedat în decursul a 62 de ani

— din 1538 pînă în 1600 — nu mai puțin de 25 de domni, înălțarea eroului acesta cu ochi de jeratic și fața de un brun întunecat este uimitoare, deși pe deplin justificată în raport cu coordonatele istorice date. Să ne reamintim că, în această perioadă, paralel cu dominația tot mai apăsătoare a Imperiului Otoman asupra Țărilor Romine, Moldova este și obiectul de dispută între Polonia și Transilvania. Domni moldoveni nu mai dispuneau în acest timp aproape de loc de oaste de țară, ci doar de o gardă domnească formată din mercenari, astfel că o „revoluție de palat” cu participarea comandantului gărzii era sortită aproape totdeauna izbînzii. Iar în 1594 hatmanul Răzvan deținea funcția de comandant al gărzii domnești...

Hașdeu a dorit să facă însă din eroul său o figură aproape legendară, un om cu o structură sufletească apropiată de a lui Ruy Blas din cunoscuta piesă a lui Victor Hugo, înzestrat cu înalte calități înnăscute care să-i atribuie nobilțea refuzată de originea sa obscură. În primele cînturi ale dramei, Răzvan împune prin cultura lui, fiind asemenea celor mai vestite personaje romantice, un războinic-poet, prin mărinimie, prin vitejia și demnitatea de care dă dovadă în anii de haiducie și mai apoi ca ostaș și comandant în armata poloneză.

Despre originea și prima perioadă a ascensiunii eroului istoria dispune de puține date certe. Istoricul Nicolae Iorga afirmă în această privință că originea lui Răzvan, după tată, este învăluită de mister. În ceea ce privește mama eroului, contemporanii, printre care și Mihai Viteazu, susțin că ar fi fost o țăgancă originară din Țara Românească.

Probabil că, așa cum se întîmpla foarte adesea în această perioadă, tatăl eroului să fi fost un boier de rang inferior, care s-a îndrăgostit de o frumoasă țigancă de la curtea domnească. Alfel pare puțin verosimilă primirea lui Răzvan în armata poloneză și rapida lui ascensiune în rang militar, care dovedesc, pe lângă vitejia, și o educație ostășească timpurie...

Din această perioadă intrăm de pe tărîmul presupunerilor pe tărîmul faptelor istorice certe. Chemat în țară de către Aron Vodă, Răzvan este numit hatman, comandant al gărzii domnești, formate în majoritate din mercenari unguri. În 1595, Moldova se afla angajată, alături de Țara Românească, în care domnea Mihai Viteazu, într-o luptă grea împotriva încercărilor de totală subjugare din partea Imperiului Otoman. Sigismund Batory, voievodul Ardealului, caută să profite de această ocazie pentru a atrage mai puternic Moldova în zona sa de influență. El intră în tratative secrete cu Răzvan care, înclintat de perspectiva de a deveni domn, acceptă să deschidă porțile Sucevei trupelor trimise de Batory și contribuie direct la prinderea și întemnițarea în Ardeal a lui Aron Vodă. Așadar nu îndemnul ambițioase ale Vidrei, despre care istoria nu furnizează de altfel nici un fel de date precise, ci una dintre conspirațiile cu ramificații peste hotare, obișnuite în acel furtunos sfîrșit de secol, îl ridică în scaunul Moldovei pe hatmanul Răzvan, care adoptă numele glorios de Ștefan Vodă.

Total lipsită de bază social-politică — pe poporul de rînd n-a încercat să se bizule, iar cu marii boieri care-l priveau cu dispreț și ură s-a purtat necruțător — domnia lui Răzvan își vadește, de la prima analiză științifică a faptelor, subrezenta prevestitoare de viață scurtă.

Puțin timp după înscăunarea lui în Jițul domnesc al Sucevei (totul în această domnie se petrece precipitat, ca un suflu de agonie) Răzvan își dă seama de necesitatea vitală a participării la alianța de apărare împotriva turcilor și pornește cu trupe către Țara Românească, în ajutorul lui Mihai Viteazu, care lupta cu puzderia de ieniceri și spahii a lui Sinan Pașa. Ciudată este lipsa acestui episod din drama lui Hașdeu și formularea în schimb a orgoliosului îndemn al Vidrei:

„Tu să legi într-o cunună toate țărrile romine
Încît de la Marea Neagră pîn'la falnicul Carpat
Să nu domnești ca Vodă, ci ca un Răzvan împărat”.

Ștefan Răzvan, care înainte de a porni în ajutorul lui Mihai Viteazu încheiase un tratat cu principele Transilvaniei în care-l recunoaște pe acesta drept protector al Moldovei, vede neputincios, în timp ce se lupta cu turcii în apropierea Dunării, cum țara îi este ocupată de trupe poloneze. Hașdeu nu se poate feri de tentația sublinierii exagerate a caracterului justițiar al acestui atac polonez. De altfel Miron Costin remarcă în cronică sa același fenomen: „Așa s-a plătit și lui Răzvan răul ce-i făcuse și el lui Aron Vodă”.

Inclinațiile romantice ale lui Hașdeu îl determină să prezinte deznodămîntul dramei sale drept o pregătire pentru reducerea în scaunul domnesc a lui Aron Vodă. Este știut însă că acesta fusese otrăvit în Transilvania înainte de iarna viforosoasă a anului 1595, în care se petreceau aceste ultime evenimente. Prins în mrejele ficțiunii, Hașdeu istoric acceptă această serioasă și aproape inutilă ocolire a adevărului faptic.

...Și în timp ce eroul dramei lui Hașdeu se zbuciuma în cetatea de scaun a Sucevei, adevăratul Răzvan se îndrepta în grabă, însoțit de cîteva plouri de ostași, către vechea capitală a Moldovei, în apropierea căreia, la Areni, își măsoară forțele cu armatele poloneze mult superioare. Lupta are un final dezastruos pentru Răzvan: armata lui este zdrobită. Ștefan Răzvan și fratele său sînt prinși, iar noul pretendent la scaunul domnesc al Moldovei, Ieremia Movilă, sadic despot oriental, se grăbește să-l facă să piară pe cel mai tînăr dintre Răzvani sub seocrea călăului, iar pe fostul domn îl trage în țepă.

Putea să încheie o asemenea moarte fără glorie cariera unui erou zugrăvit într-o dramă cu puternice influențe romantice? Nu, desigur! Hașdeu își îngăduie, de aceea, să prezinte moartea lui Răzvan într-un cadru vitejesc: el moare în luptă, acoperit de glorie...

Mircea HERIVAN

Ilustrație de Tia PELTZ

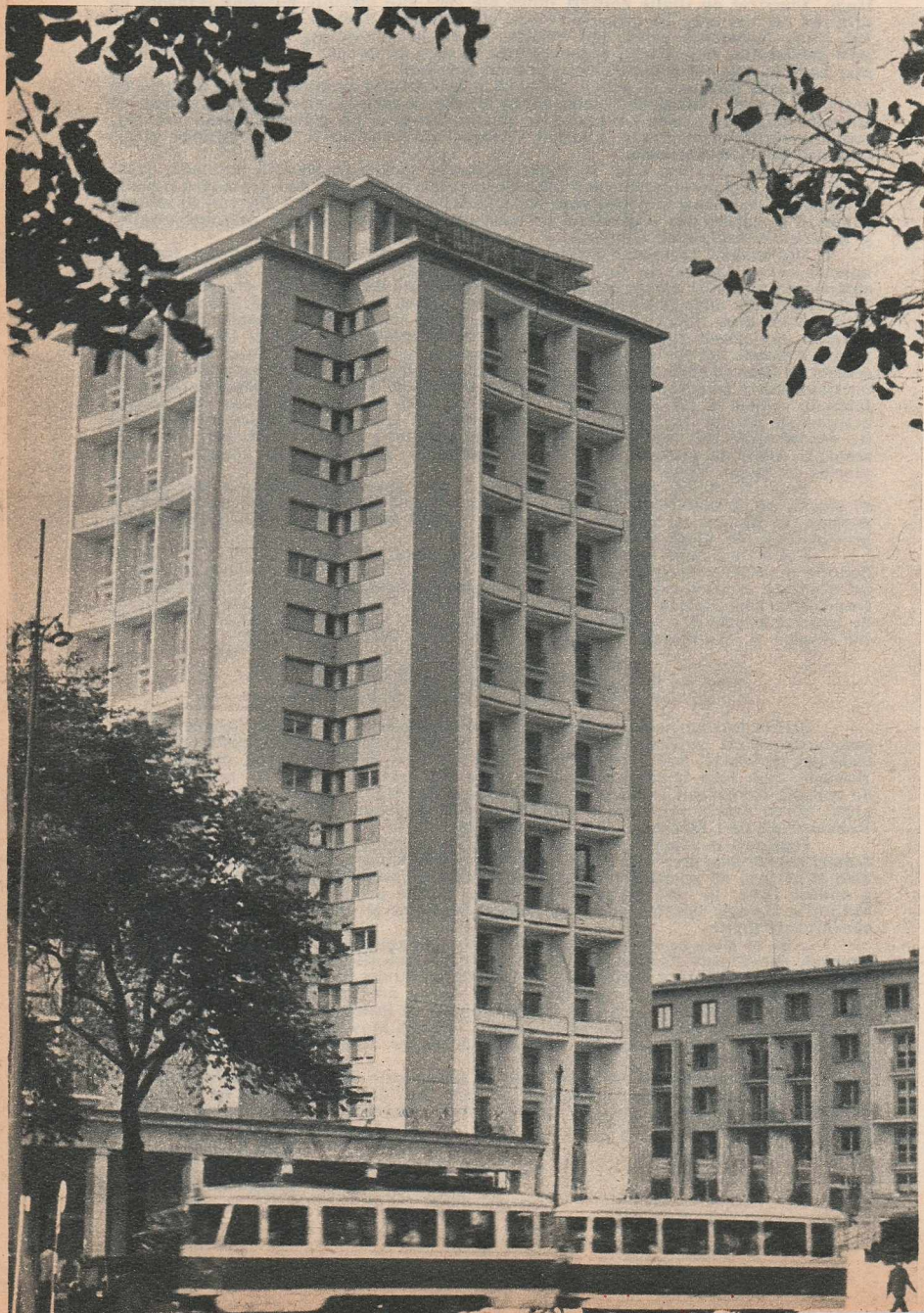
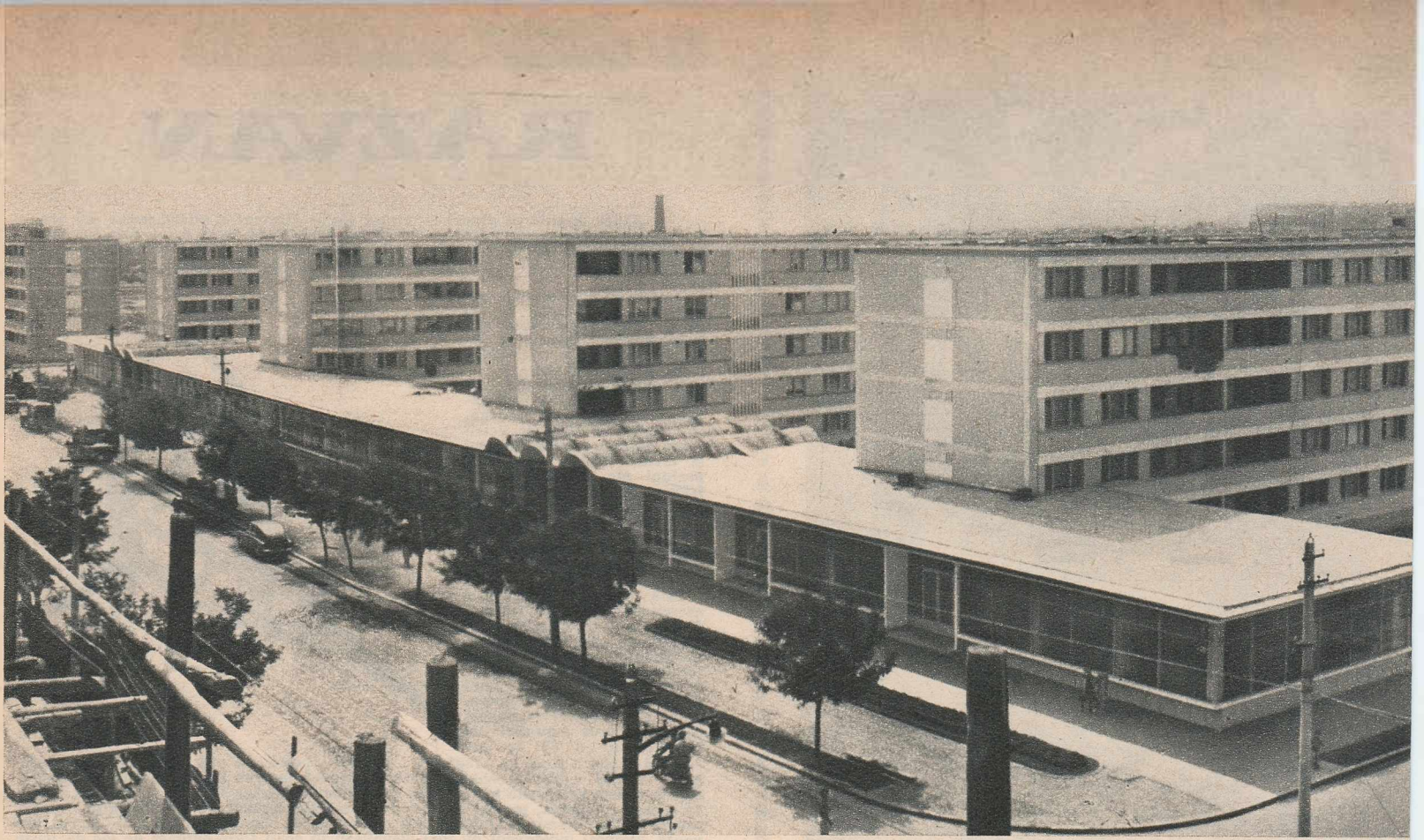
lipa unor lo-
ari adecvate pregă-
tinerului stu-
se face tot mai
t similită. De aceea
lenții și profesorii
analizează numero-
demonstrații prin
cer reducerea
tutelelor de înar-
e și alocarea unor
e mai imper-
dezvoltării învâ-
ntului. Pe pan-
ele purtate de de-
stranți sînt scris:
em „facultăți”
em profesori”
sfiteate, nu cutii
ardele!”, „Aer!...”

apta: o emoțio-
nă demonstrație a
un grup de școlari
cezi. Pe pancar-
lor scrie: „Nu
be, ci școli”, „Pa-
l, salvați-ne”,
am să trăim”, „Nu,
mbel atomice”.

studenți pari-
i în fața unei
ine. De fiecare
cînd vin să-și
pere cartelele de
ă, ei se întrebă
nelinște: „oare cu
vor fi mai scumpe
de astă dată?”

TRAMVAIU

„Îl cunosc îndeajuns” — nu putem spune niciodată despre București. O istorie a lui de azi, cea pe care harnicii săi locuitori o scriu în fiecare oră, cu beton, sticlă, metal, mase plastice și flori, ne învață că avem o Capitală ce trebuie citită și ascultată; așa cum — pentru a cita oară? — îl citim pe Eminescu, îl ascultăm pe Beethoven, pentru a descoperi noi frumuseți.

Să-l mai cunoaștem, deci, o dată și încă o dată! Îndrăznim să ne adresăm oricui, nu numai celui aflat în trecere prin București, ci și dumitale, vecine de apartament, bucureștean get-beget!

... Am pornit, într-o dimineață a acestui început de toamnă, să revedem drumul cuprins între cartierele Floreasca și Grivița Roșie, așa cum arată el astăzi, de-a lungul circuitului descris de șase tramvaie. Așadar, să-l mai cunoaștem o dată acum, la începutul acestei toamne, căci, neîndoielnic, înainte de a cădea prima zăpadă, despre aceleași străzi, străbătute cu aceleași tramvaie, se va scrie altceva...

★

Capătul tramvaiului 5. Floreasca. Poate e o simplă coincidență faptul că într-un cartier

Blocul-turn de pe Splai s-a încadrat în noul peisaj bucureștean.

ale cărui străzi — Ceaikovski — amatori de concerte de major, o călătorie însoțită de muzică tinerii care ieșeau pe fabrici cîntau cu prânză, pentru a nu convingerea că fa mereu și mereu.

Înainte de a părăzirim vecinii, muta te: blocurile noi de Antonache. Le lip dată florile, atît balcoanele de pes cărămida aparen construcțiile.

Pentru prima dată că tramvaiul — 26 tuși prea repede; să admirăm pe în ce am trecut de I Dinamo, uriașa flo cu petale din sticlă cristalizată, ce se cul de stat”. Peste a Tonolei se înalță simplă cupolă cu de 60 metri, nu un teatru cu 2.350 loc de creație pentru lui, saltimbancii astăzi artiști respe

După trei interse roșul cărămizilor deschis al blocuri finisate ne însoțe sute de metri: „San înțe Mihai Bravu” grupuri de blocuri tea altele, deși ec

Giulești... Aici s-a ridicat,
sub ochii noștri, un adevă-
rat oraș nou.

MERGE PEA REPEDE

proiecte-tip, demonstrează că ma-
rea simplitate a noii arhitecturi
bucureștene se împacă de minune
cu infinita diversitate a frumu-
seții. Iată, bunăoară, clădirile
acestea cu opt etaje, dispuse în
zigzag, pentru a nu-și răpi una
alteia lumina și — după o stație
— altele, ceva mai scunde; bă-
nuim că vor fi deosebit de vesele,
judecând după interesantul joc de
linii ce-l realizează balconașele.

...O schimbare de tramvai (26
cu 23), șiruri de case hibride,
cu un acoperiș baroc lângă o
fațadă clasică — noi construcții
s-au început, încă — și lăsăm în
urmă calea Călărășilor.

Piața Unirii se desfășoară în
toată lărgimea ei, călcată de
atâtea tramvaie. O știm situată
în apropierea centrului geografic
al orașului — Piața 1848 — și
întem nerăbdători să o vedem
în adevărat centru urbanistic.
Nu vom aștepta prea mult. Ma-
gistrala nord-sud, ce o va lega
de Piața Victoriei, își anunță
lin toate părțile o intrare solem-
nă. Dacă mergem numai câteva
pași cu tramvaiul 12 pe calea
Serban Vodă, la capătul bulevar-
ului Mărășești, zărim noile con-
strucții de 7 etaje — crîmpeie din
acea ce va fi mîine Magistrala —
un imens bulevard care, măturînd
esturile haosului arhitectonic din
centru, va împinge frumosul și
confortul pînă hăt departe, către
oseaua Giurgiului.

Piața de flori — alt crîmpei.

La întoarcere, tramvaiul ne
poartă pe lângă bogăția de fructe

Blocurile în zigzag de pe șoseaua Mihai Bravu.

Calea Griviței își croiește... cale nouă.

Floreasca. Fiecare balcon — o grădină suspendată.

și legume a acestei toamne; la numai câțiva pași, impunătoarea construcție în stilul renașterii franceze a Tribunalului Capitalei, precum și începutul căii Victoriei ne vorbesc încă o dată despre croiala întâmplătoare pe care i-au dat-o Bucureștiului vechii stăpâni: hale și piețe în apropierea unor mari instituții, străzi sinuoase ce se voiau principale.

Blocul-turn de pe Splai ne îndreaptă gândul în altă parte. Acum 31 de ani, cea mai înaltă clădire din București era Foișorul de foc. Acum 15 ani — Palatul telefoanelor. Ieri — Casa Științei. Azi — un bloc de locuințe ce-și susține cu vigoare cele 18 etaje deasupra gladiolelor și garoafelor; să aplaudăm ideea de a face din parterul celei mai înalte clădiri din Capitală o vastă florărie — un gingaș omagiu realizatorilor splendidei geometrii a uriașului de pe Splai.

...Din tramvaiul 11 primim Dîmbovița cea cîntată de poeți și ne simțim îndemnați deopotrivă la visare și calcul.

Cînd grupul de tineri — desigur candidații la studenție — din fața Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” vor părăsi facultatea, poate că Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” își va fi schimbat și el înfățișarea. Splaiul trebuie să

fie prin excelență un loc al tinereții, așa cum este astăzi cartierul Copou pentru Iași. Să ne gândim numai la sutele de studenți ori viitori studenți ai facultăților de pe stînga cheiului — Chimie și Biologie — ce-l străbat zilnic. Pentru ei, ca și pentru colegii lor de la Filozofie și Științe juridice, a fost terminat în iarna trecută, în cinstea celei de-a 13-a aniversări a republicii, complexul social studențesc „6 Martie”. Coloanele-i zvelte se armonizează cu trăsăturile clasice ale partenerilor din dreapta și stînga — Teatrul de Operă și Balet și Facultatea de științe juridice.

...Parcurile ce întovărășesc drumul pînă la Podul Cotroceni ne aduc în minte o cifră: avem de peste trei ori mai multe spații verzi decît în 1944; betonul n-a furat copacilor și florilor nici un centimetru. Din contră: aproape toate noile construcții sînt înzestrate cu covoare de verdeață. Urbanismul nostru socialist a dăruit fiecărui locuitor al Capitalei 5 metri pătrați de grădină; în fața acestei cifre, multe capitale ale lumii își înclină fruntea lor de beton și fier.

...Tramvaiul 11 ne duce către Giulești. Dincolo de Teatrul Muncitoresc C.F.R. și de stadion, începînd de pe la strada Ulmului, se plămădește un adevărat oraș nou. Îl găsim, deocamdată

în șiruri de blocuri ridicate în jurul fostei gropi de gunoarie a Giuleștiului. În pămîntul ei proaspăt se plantează primele tufe de *cana indica*. Încă de pe acum, peste intrările maiestuoase, cu bolți ondulate, ce leagă noile străzi, privirea se pierde într-o mare de culori pastelate. Ne imaginăm astfel tot cartierul, pînă dincolo de Institutul Pasteur, iar apoi întinzînd mîna Griviței. Acesta va fi Giuleștiul! Peste Podul Grand, distincția și armonia pășesc în ritm rapid, instalîndu-se pentru totdeauna în mijlocul mării familii a muncitorilor ceferiști, în noua lor viață.

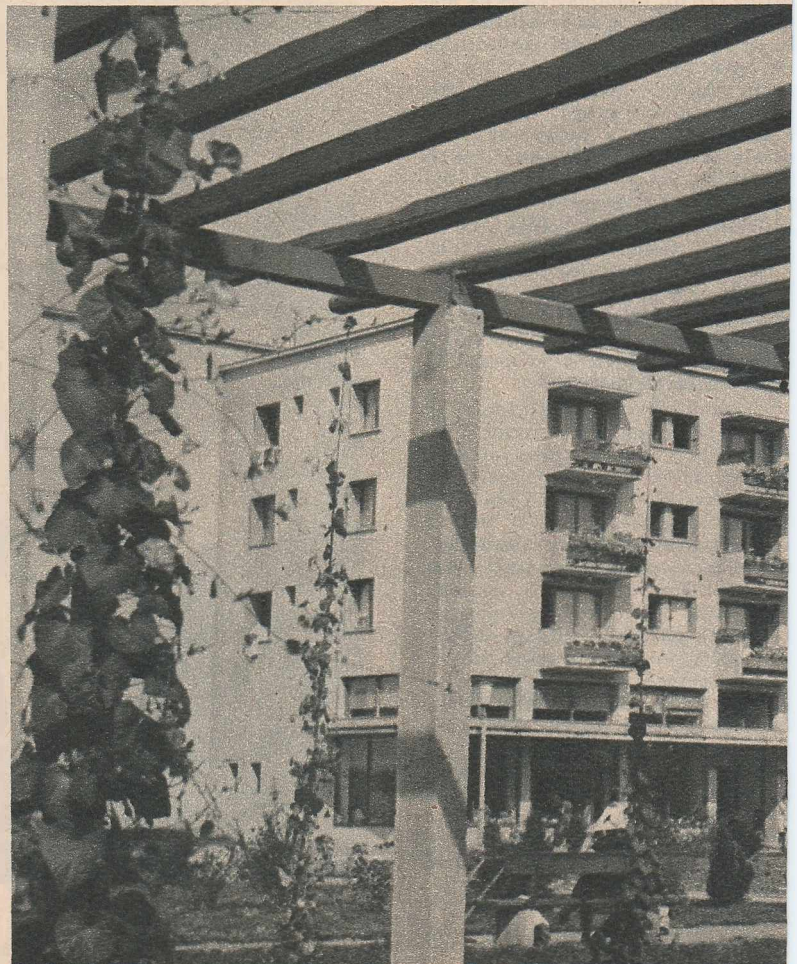
...Cine vrea să știe în ce chip se naște o magistrală, să studieze calea Griviței, drumul caselor sordide și al noroaielor de altădată, frumoasa Griviță de azi. Chiar și o simplă plimbare cu tramvaiul 6 poate fi o lecție în acest sens.

În vecinătatea gării, locatarii blocurilor se și consideră „vechi”.

Peste drum de Uzinele Grivița Roșie-București, acolo unde în 1933 au căzut sfîrtecați atîția grivițeni, cenușiul prefabricatelor tinde să îmbrace lumina culorilor. În spatele acestora, în locurile cel mai adînc mușcate de bombele celui de-al doilea război mondial, buldozerele au apărut nu demult.

Iar mai departe, în axul de perspectivă al bulevardului 1 Mai, trecătorii privesc alungarea cofrajelor de pe blocul de 12 etaje întocmai cum ar asista la dezvelirea unei statui: cu solemnitate și mîndrie.

Cu aceeași mîndrie își privesc locuințele și locatarii Pajurei, microraioul de dincolo de Podul Constanța. Aici, neostenita fantezie a arhitecților noștri a pus alături de roșiaticul țiglei de pe acoperișuri, albul sticlei mate a balcoanelor și albastrul blind al peretilor.

În fața acestei fericite împreunări, poate că înșiși colorisții renașterii n-ar fi rezistat imboldului de a părăsi — fie și pentru câteva ore — portretul, în favoarea tabloului citadin.

Și e bine să nu uităm: „Între străzi, mline va fi spațiu verde”. Sînt cuvintele unui călător din tramvai. E mîndru că poate spune asta cu certitudine; e și mai mîndru că poate spune: „Ca mline microraioul nostru va răzbi pînă departe, în spatele Casei Șcin-teii”.

Într-adevăr, un „inel” — cum spun arhitecții — va uni cartierul cu combinatul poligrafic. Unul dintre multele inele ce vor încinge Bucureștiul. Fără ele nu ne vom mai putea imagina Capitala, așa cum nu ne putem închipui țara fără arcul Carpaților.

★

La începutul acestui secol, un oaspete francez mai curios din fire, Deschanel, a vrut să cunoască Bucureștiul cu mahalalele sale. L-a numit apoi „un mic Paris în mijlocul unui mare sat”. Protipendada noastră a fost atît de măgulită de prima parte a comparației, încît a uitat-o pe a doua. De aceea, aproape o jumătate de veac s-a vorbit prin cafenele de „micul Paris”.

Acum cîteva săptămîni, un alt oaspete din Franța, avocatul parizian Lalère, a fost invitat să se plimbe prin cartierele Floreasca, 23 August, Grivița. Mărturisese că totul i s-a părut pur și simplu minunat și că nu găsește termeni de comparație pentru București.

Noi ne bucurăm, firește, auzind asemenea aprecieri. Și cu atît mai mult, cu cît ele corespund întru totul realității. Mărețelor realități ale zilelor noastre.

Magda MIHĂILESCU

Fotografii de Traian PROSAN

Un crîmpel din Magistrala nord-sud, în dreptul străzii Lînăriei.

Shanghaiul

Cândva, cu secole în urmă, Shanghaiul nu era decât un mic sat de pescari. An de an, fostul sat pescăresc de pe malul Mării Chinei de răsărit s-a dezvoltat necentenit, ajungând azi cel mai mare oraș al Chinei populare și unul din cele mai mari orașe și porturi ale lumii.

Exploatarea imperialistă a lăsat urme adânci la Shanghai. Cu scurgerea anilor, locul pitoresților șampane și joncei, care brăzdau cu miile apele mării, a fost luat de vasele de război sub pavilion american, francez, englez sau japonez, ale căror stăpîni își impuneau „civilizația” — adică „dreptul” de a exploata — cu ajutorul tunurilor.

Decenii de-a rîndul Shanghaiul a fost un adevărat „Eldorado” al colonialiștilor. Așăzisele concesiuni internaționale aparținînd exploataților străini opoșiți în China contrastau prin luxul lor desfrinat cu cocioabele mizere din cartierele locuite de sărăcime.

În același timp, Shanghaiul avea trista faimă de oraș al lumii interlope în care mișunau gangsteri, escroci, traficanți de opiu, prostituate, aventurieri veniți aici din toată lumea.

Nu o dată oamenii muncii din Shanghai s-au ridicat împotriva asupririi coloniale și a propriilor capitaliști. Mai sînt vii în memorie marile greve și mișcări muncitorești din 1927, în care zecile de mii de „kuli” din Shanghai au înfruntat cu piepturile goale rafalele de mitralieră ale ciankaiștilor.

Victoria armatei populare chineze de eliberare asupra dușmanului și proclamarea, la 1 octombrie 1949, a Republicii Populare Chineze au deșteptat și Shanghaiul la o nouă viață. Partidul Comunist, conducătorul revoluției poporului chinez, partid al cărui prim congres a avut loc chiar în Shanghai, în anul 1921, a chemat clasa muncitoare chineză la luptă pentru refacerea economiei naționale, pentru transformarea socialistă a țării.

În cei 12 ani care au trecut de la instaurarea puterii populare, Shanghaiul a trecut prin transformări radicale în toate privințele. În port, se desfășoară o intensă activitate, vădînd ritmul crescînd al schimburilor comerciale ale R.P. Chineze cu nenumărate țări ale lumii.

Industria marelui oraș s-a dezvoltat de asemenea foarte mult din 1949 încoace. Astăzi în Shanghai se numără nu mai puțin de 6.000 întreprinderi industriale mari și mici cu peste 1.200.000 de muncitori. Oțelarii din Shanghai au dat numai în ultimele zece luni ale anului trecut 109 sorturi de noi laminate, dintre care 97,9 la sută de calitate superioară. Muncitorii fabricii de tractoare au produs un nou tip de tractor universal, de 16 C.P. Din cele peste 8 milioane de ceasornice fabricate în R.P. Chineză în 1960, Shanghaiul a produs o parte însemnată, în 69 de tipuri și modele.

Viața culturală a orașului devine tot mai intensă. Sutele de mii de studenți și elevi au la dispoziție 23 institute de învățămînt superior, 117 școli medii tehnice și pedagogice, 417 școli medii de cultură generală, 5.942 școli elementare și altele. Pe linia culturalizării maselor de oameni ai muncii desfășoară o rodnică activitate 57 colective artistice, 48 cinematografe, 5 studiouri cinematografice etc.

A luat amploare și campania construcției de locuințe. S-au construit apartamente pentru 800.000 de oameni. Unul din cele mai noi cartiere de locuințe ale Shanghaiului este Cianmiao, ridicat în suburbia de nord a orașului — cartierul industrial Usun. 1.800 de muncitori s-au și mutat în cele 18 blocuri cu cîte patru-cinci etaje, construite aici.

Poporul chinez este conștient că succesele obținute în construcția socialistă sînt indisolubil legate de avantajele relațiilor de colaborare și întrajutorare tovarășească din cadrul lagărului socialist și în primul rînd de ajutorul dezinteresat pe care Uniunea Sovietică îl acordă, în spiritul internaționalismului, R.P. Chineze.

Și oamenii muncii din Shanghai simt căldura prieteniei și ajutorului frățesc sovietic. Inginerul șef al șantierei navale din Shanghai,

Van Iun-bin, ca și montorul U Sian-kan, Erou al Muncii, sînt doar doi dintre tehnicienii care au învățat la șantierele navale din Leningrad arta construirii vaselor de mare tonaj.

Un ajutor deosebit de prețios pentru munca de încărcare și descărcare a vaselor în portul Shanghai îl constituie — printre altele — macaralele de 10 tone trimise de Uniunea Sovietică. E Tin-fu, unul dintre zecile de mecanici care minuieste grelele mașini de ridicat, a ținut

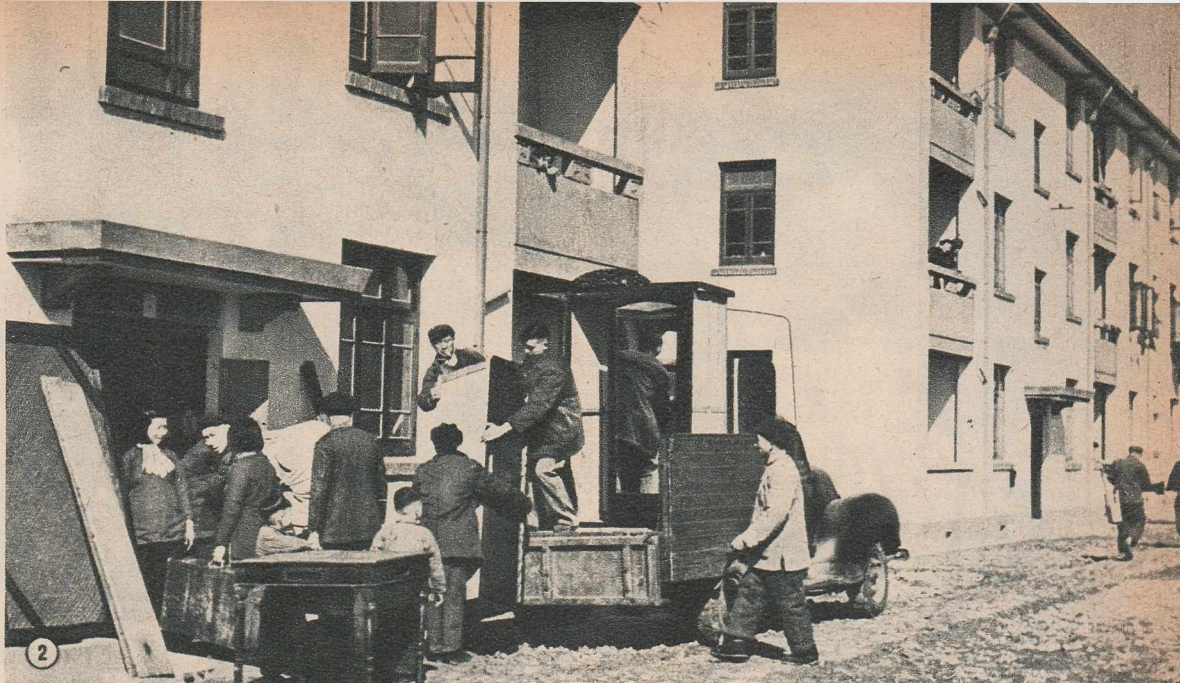
azi

— La a 12-a aniversare a proclamării
R. P. Chineze —

— și exprime părerea despre calitatea macaralelor: „Am primit noile macarale și mulțumim din inimă muncitorilor sovietici. Mașinile demonstrează o tehnică minunată, puternică și simplă“.

Cei peste 10 milioane de locuitori ai Șanghai-ului sînt mîndri de marele lor oraș și se străduiesc să-l facă mai frumos, mai înfloritor. Ei participă din plin la eforturile întregului popor pentru China socialistă.

E. TROTUȘANU

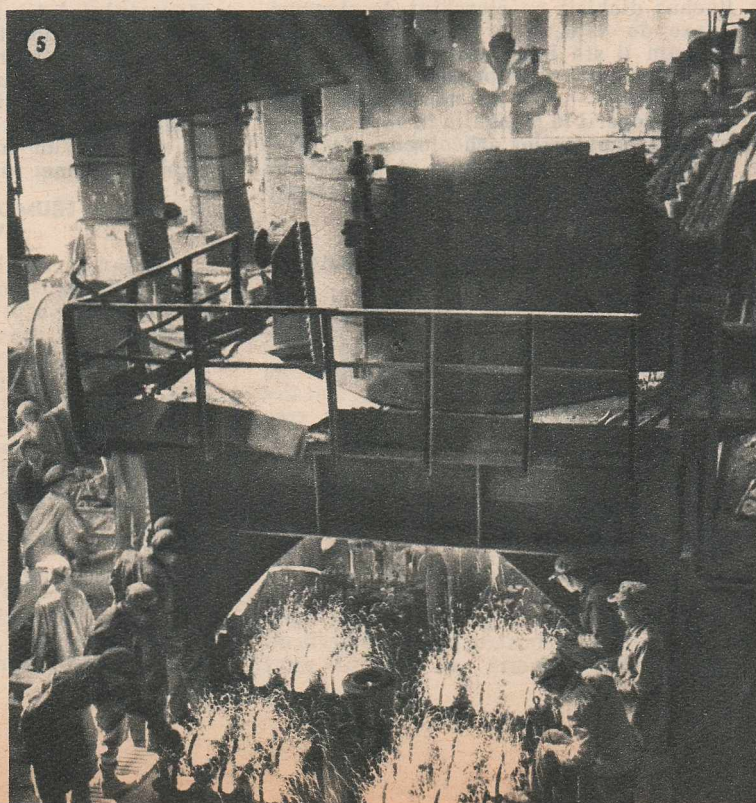
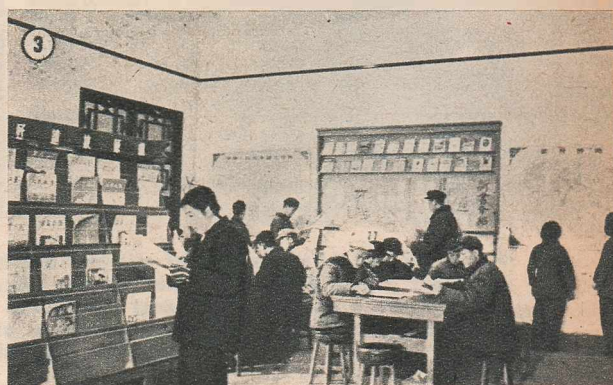
① Vedere panoramică a Șanghaiului.

② Noile blocuri din cartierul Cen lu Iși primesc locatarii—muncitori ai fabricii de aparataj pentru căile ferate.

③ Sala de lectură a unui club muncitoresc din Șanghai.

④ Într-unul din parcurile orașului.

⑤ La turnătorie de oțel nr. 1 a Uzinelor siderurgice din Șanghai.

Stînga: ce fel de vin o fi băut stăpînul acestui vas? De Samos, de Cypru sau din viță dobrogeană? Micuțul Bacchus de la gura cănil era desigur stimulent pentru degustarea unui vin bun! Acum maestrul Constantin Carpuz, restaurator de antichități al muzeului din Constanța, recondiționează vasul pentru a vi-l prezenta exact așa cum a fost acum aproape 2.000 de ani. *Dreapta:* acesta-l mormîntul în care s-au găsit vasul cu miniatură din bronz a lui Bacchus, candelabru antic și alte obiecte de preț. Fotografia prezintă și pe cîțiva dintre cercetătorii Institutului de arheologie, veniți de pe șantierul arheologic de la Istria pentru a cunoaște descoperirile de la Callatis.

Din vechiul Callatis

In atelierul de restaurări arheologice al muzeului din Constanța se află de cîteva săptămîni un vas antic de pe mînerul căruia un rubicond Bacchus miniatural privește zîmbitor către cei din jur. Artistul care a realizat piesa din bronz și cu incrustații din argint și l-a imaginat pe Bacchus dichisit cu ciorchini de struguri, cu frunze de viță, cu o coroniță adecvată — așa cum îi stă bine unui zeu al vinului. Vasul a fost găsit — împreună cu alte urme ale antichității — într-un mormînt de incinerare descoperit la Mangalia în vara aceasta, cu prilejul săpăturilor arheologice efectuate de Institutul de arheologie al Academiei R.P.R. pe locurile unde a existat cîndva străvechea cetate Callatis.

DUPĂ FIECARE BULDOZER, UN ARHEOLOG

Este al treilea an la rînd, de cînd tînrul arheolog Constantin Preda conduce la Mangalia cercetările arheologice, iar săpăturile pentru construcțiile ce se înalță azi aici i-au prilejuit noi și interesante descoperiri. Mai ales că străvechiul Callatis, întemeiat acum vreo 2.500 de ani de către grecii doriene veniți din Heraclea Pontica, n-a ieșit în totul la lumină. De aceea, după fiecare buldozer care sapă pentru noile construcții sau acolo unde cazmalele lovesc pămîntul, stă de veghe și arheologul.

Cîteva loviturile de tîrnăcop trase de cîțiva muncitori într-o movilă de pe tarlaua gospodăriei colective din Mangalia, pe locul unde urma să se ridice o construcție, au nimerit un vechi mormînt acoperit cu capacul unui

sarcofag. Un mormînt care a scăpat nedeschis și neafuit din antichitate și pînă azi, deși în el se aflau numeroase monede și destule obiecte de preț care să-i ispitească pe tîlhari. Este vorba de un mormînt de incinerare de la începutul erei noastre. Focul, care a pîrjolit în groapă resturile umane ale răposatului într-una din zilele secolului al II-lea al erei noastre, a fost totuși îngăduitor cu obiectele alăturate. Flăcările n-au distrus vasul de bronz purtînd statueta lui Bacchus de care am vorbit mai sus și nici altele, printre care și un candelabru de bronz, înalt de aproape un metru și decorat cu două capete de femei turnate din același material.

BIJUTERIILE FRUMOASELOR DE ACUM 23 DE VEACURI

Lucrînd la nivelarea terenului unui viitor șantier de construcții, un buldozer s-a împiedicat într-o piatră de mormînt. Astfel s-a descoperit dintr-o dată, în partea de sud a Mangaliei, un adevărat complex funerar: cinci morminte perfect conservate în cei 2.200-2.300 de ani care au trecut peste ele. Toate lucrate din lespezi de piatră și avînd ca inventar podoabe antice destul de prețioase: mici coliere de aur, figurine, cercei și inele de aur — conținutul mormintelor păstrîndu-se destul de bine alături de resturile umane ale celor care le-au folosit cîndva.

CINE SE „ODIHNEȘTE” AICI ?

Și acum revelația săpăturilor de la Callatis: în inima unui tumul, pe teritoriul aflat dincolo de zidurile vechii cetăți, arheologii

au aflat un monument antic cu caracter funerar — construcție de mari proporții ridicată din blocuri masive de calcar. Dobrogea și păstrată destul de bine în jur de cei 2.300 de ani care s-au scurs. Construcția a fost descoperită de niște muncitori, cu prilejul unor săpături care au ca scop folosirea pămîntului din movilă la lucrări de taluzare. Sub grămada uriașă de pămînt și de nisip care, în cursul mileniilor a acoperit construcția, arheologii au găsit o cameră funerară destul de spațioasă și cu două culoar (dromos) lung de 5 metri, care făcea legătura cu exteriorul. Alte ziduri și scări urcă pe deasupra monumentului. Complexul funerar adăpostea două morminte alături. Scheletele din ele au fost găsite... deranjate. Fiind vorba de o construcție funerară din epoca elenistică a Callatisului, probabil că aparținut familiei vreunui mare domnitor de vază, un pontif sau, cum s-ar crede, șef de trib local, grecizat. Construcția este situată la o distanță de mare, încît la scoaterea ei la lumină au lucrat zece oameni timp de trei săptămîni, înălțurîndu-se cu acest prilej sute de metri cubi de pămînt și de nisip.

★

Toate obiectele descoperite recent la Mangalia au fost predate spre conservare Muzeului regional din Constanța. După restaurare, vor fi expuse în vitrinele secției de antichități ale aceluiași muzeu. Iar în ceea ce privește săpăturile de la Callatis, ele vor continua în anul viitor.

F. URSEAN

Fotografiile autorilor

Mulțumesc pentru ospitalitate.

Cu aceste cuvinte mi-am luat rămas bun de la prieteni, gândindu-mă cât de mult am de mers pînă acasă.

Trebuia să străbat trei kilometri, noaptea, prin ploaie. Ultimul troleibuz plecase la unsprezecé, uneori se nimerea însă cite o mașină pe drum. Dar puteai pune vreun temei pe o asemenea ocazie după miezul nopții?

„Nu-i nimic de făcut — mă consolam eu. Trebuie să bat drumul cu picioarele. O plimbare nu strică niciodată“.

Șoseaua era asfaltată, mărcinată de pomi. La stînga se afla un lac, la dreapta, un mîtîr înconjurat de un zid înalt de piatră. Altceva, nimic în jur nu pustieta deplină: nici o luminiță, nici o suflă, nici o umbră își făcu apariția pe șosea. Se pare că era o mașină. Ce mai minunatie! Într-un clipă începuse să se auză o mașină e încă departe, apoi am văzut-o la vreo cincisprezece metri de mine, numai că se mișca foarte încet și cu farurile aproape stinse.

Mașina s-a apropiat și a intrat în portiera din spate, și am spus: — Vă mulțumesc foarte mult. Mi-e suficient dacă ajung la primele case de la marginea orașului. Eh, ce vreme cătoasă, nu-i așa? Șoferul probabil nu m-a văzut; ploaia răpăia cu putere caroserie. Era o caroserie

TAXIUL DE LA MIEZUL NOPTII

înaltă, cu acoperiș de piele, și avea o mică ferăstruică în spate, ca la „Fiat“-urile sau „Opel“-urile model 1929.

M-am așezat mai comod și am început să aștept. Mașina nu se urzea! Mi-am închipuit că din cauza mea nu a pornit încă și am spus din nou:

— Vă mulțumesc foarte mult, m-am așezat.

Nici de data aceasta nu mi s-a răspuns. De urnit din loc, nici pomeneală. De-abia peste cîteva timp automobilul se puse în mișcare, încet-încet și atît de lin de parcă n-ar fi înaintat pe șosea, ci ar fi plutit prin întuneric și prin ceața ce se ridica din lac. Nu se auzea nimic, în afara zgomotului produs de ploaie. În jurul automobilului, o beznă de nepătruns; doar în partea din față a cabinei se zăreau beculețele violete de la tabloul de comandă și reflexul abia vizibil al farurilor.

— Lămurîți-mă și pe mine, vă rog — spusei eu — ce minune se întîmplă cu motorul dumneavoastră? Nu lucrează și totuși mergem...

N-am apucat să termin bine că mă trecură sudorile: în mașină nu era nimeni în afară de mine. Beculețele violete lumineau locul de la volan — gol...

Nu sînt laș, dar aici nu mai putea fi vorba de curaj. Am vrut să sar din această mașină blestemată, însă portiera nu se deschidea. Iar mașina continua să meargă înainte, tot înainte, pe marginea șoselei, prin ploaie și negură. În sfîrșit, mașina se opri la o

răscruce: un drum ducea spre oraș, celălalt — spre cimitir. Ploaia se liniștise. La cîteva metri am văzut porțile cimitirului, deschise. Acolo se zăreau, albe de vreme, monumente și cruci, dintre care una își întindea brațele spre mine.

Se spune că în asemenea clipe omului i se perindă prin fața ochilor întreaga sa viață. Eu nu aveam însă răgazul pentru așa ceva, deoarece cu toate simțurile mă contopisem cu mașina în care mă aflam, pîndind prin geamul ei cea mai mică picătură de ploaie, cea mai mică mișcare. Se va îndrepta oare spre poarta cimitirului? Intră acolo cu mine sau nu? Și dacă intră...

Automobilul în timpul acesta stătea nemișcat, cu botul îndreptat spre cimitir. Aveam impresia că stă la îndoială, că-mi dă timp să mă gîndesc, că așteaptă ceva de la mine... Dar ce trebuia să fac? Să-mi închei socotelile cu conștiința mea? Să închin rugăciuni pentru sufletele păcătoase ale șoferilor morți?

Deodată din beznă apărură o mină vînjoasă, acoperită cu păr, care apucă volanul și îl întoarse spre stînga. Apariția acestei mîni ar fi putut ucide pe loc un om. Dar ea a însemnat salvarea, mîntuirea, căci drumul din stînga ducea spre oraș. Mașina o porni din nou.

După aceea apărură periferia orașului — lumini, clădiri, oameni. Am ales un moment, mi-am adunat toate forțele și am sărit afară. De data asta portiera se deschisese.

de M. DOMANSKI
(R.P. Poland)

Încă doi pași și iată-mă în fața ușii unei case oarecare. Răsuflii ușurat și privii spre stradă. Mașina dispăruse, iar în jur lumea arăta cu totul normal. Peste drum mai lumina încă firma birtului „Plutașul“. Așadar, ce a fost cu mine? Ce s-a întîmplat? Un vis? Duhuri? Halucinații?

Mi-am aprins o țigară, reflectînd la toate acestea, cînd de după colț se ivi un om într-un costum de culoare închisă. Omul era ud leorecă și părea groaznic de obosit.

— Scuzați-mă — zise el — aveți un foc?

I-am dat chibriturile, dar el nu-și putu aprinde țigara.

— Mi s-au urdat țigările — adăugă el. Nu mi-ați putea da o țigară?

— Cu plăcere.

El luă țigara și, considerîndu-se obligat să-mi dea unele explicații, spuse supărat:

— Am avut o pană de motor, dracu' s-o ia! Am fost nevoit să împing mașina tocmai de la orașelul muncitoresc și pînă la Vîjkov. Și-i atît de grea, că era să-mi rupă și mîinile, și picioarele...

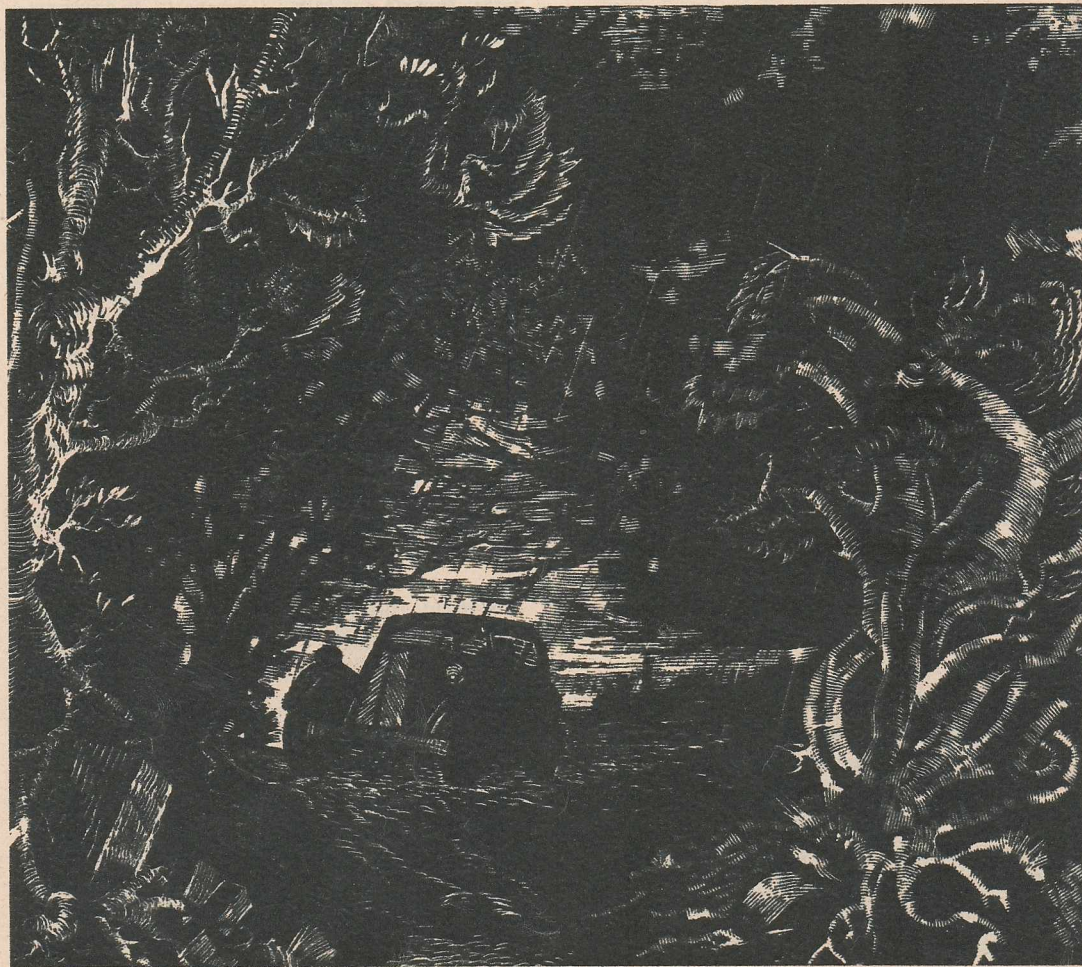
Un minut am stat în poartă, fumînd în tăcere, apoi l-am invitat la bufetul de peste drum.

— De ce? — se miră el.

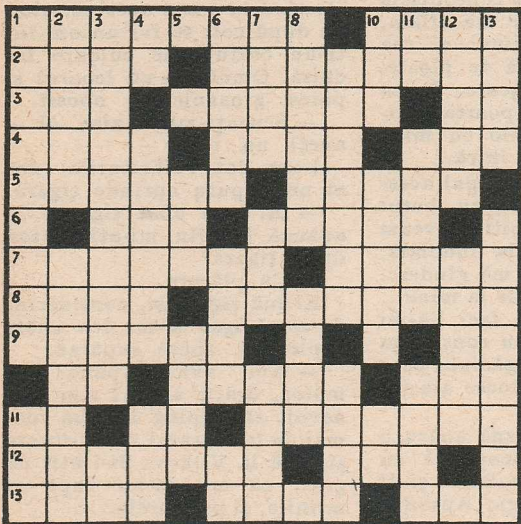
— Așa — răspunsei eu. Fără nici un motiv. Am o simpatie deosebită pentru șoferi.

În romînește de
Dan LĂZĂRESCU

Ilustrație de Albin STĂNESCU

MOZAIC

Rapsodia muncii

ORIZONTAL: 1) Scriitor român, autorul romanului „Oțel și pîine” — Personaj din romanul „Așa s-a călît oțelul” de N. Ostrovski. 2) „Atelierul artistului” este unul din tablourile acestui pictor clasic român — Muncitori din metalurgie care efectuează operații de ajustare a pieselor metalice. 3) Ramură — Muncitori calificați care lucrează în subteran — Fiecare vine însoțit de un nou plan de muncă. 4) A sufla lin — Sport național — Sofția meșterului Manole. 5) Tehnician care asamblează diferite părți ale unor obiecte sau aparate — A copia. 6) Stabilește timpul de muncă (sing.) — Muncitori la calea ferată. 7) Pieptănatul lîinii — A cresta un carton sau o mucava spre a le putea îndoi ușor. 8) Păstor mitologic — Muncitor care conduce o mașină sau supraveghează funcționarea ei. 9) Centru muncitoresc în Banat — Chiuitură. 10) Locotenent! — A înlesni — A cunoaște. 11) Posezi — Pomadă — Premiul pentru merite remarcabile în munca științifică, literară, artistică etc. 12) Tehnicienii care coordonează activitatea unor ateliere sau secții în fabrici și uzine — Crustaceu. 13) Măiestrie — Fontă — Metal prețios.

VERTICAL: 1) Muncitor care face cărămizi — Interjecție. 2) Autorul nucelei „Prima zi de grevă” — Loc de muncă într-o uzină. 3) Muncitor calificat care lucrează la laminare — Tăcere! 4) În fruntea numerelor — Ispitiți — La războiul de țesut. 5) Onomatopee lacustră — Cele trei schimburi într-o zi de muncă. 6) Laptele cucului — Păgune — În artă! 7) Le vindecă medicul — Indispensabilă croitorului — Pasăre din familia acvilidelor. 8) Tînăr care învață o meserie lucrînd sub îndrumarea unui meșter — Locul de muncă al grădinarului în timpul iernii. 9) Meșteri care lucrează obiecte de aramă — A sufla cu aur. 10) Țic — Personaj feminin din piesa „Puntea de foc” de Boris Romășov — Soare... apus! 11) În vuiete! — Nici mai mulți, nici mai puțini — A lipsi de apă o baltă. 12)...și încă un verb cu același înțeles — Ușă mică. 13) Personaj feminin din romanul „Atelierul de foc” de Boris Polevoi — Muncitor specialist în nituire.

Dozlogarea jocului „TIMP...” apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Trecător — A. 2) Iatac — Diac. 3) Miez — Finet. 4) Parapon — Ru. 5) I — N — Iniția. 6) Nb — Sc — Oral. 7) Ardura — Ni. 8) Iureș — Ra — T. 9) Ni — G — Varna. 10) Tabără — Set. 11) Eternitate.

E bine să știm!

Povestea unor cuvinte

Cuvintele își au, toate, povestea lor. Aproape fiecare cuvînt, prin schimbările suferite de-a lungul timpului, ne dă informații prețioase despre vremuri foarte vechi. Istoria vocabularului lumineză adesea fapte din istoria societății.

Iată cîteva exemple luate din cuvintele referitoare la scriere. Mai întîi, chiar verbul a scrie. E un cuvînt milenar — latinii spuneau scribere (scriere) și scriptus (scris). Cuvîntul acesta a însemnat la început „a zgîria”, „a scrijelii”. Asta pentru că romanii scriau în piatră, zgîriind-o, sau pe tăblițe acoperite cu ceară în care literele erau săpate cu un bețoș ascuțit la vîrf. În Orient se scria pe foi de papirus, numit în grecește *chartes*, de unde cuvîntul nostru *hîrtie*.

Sau să luăm cuvîntul *caiet*; el se trage din francezul *cahier*, care provine la rîndul său din latinescul *quadernus* (foarte împăturită în patru). Sensul cuvîntului latin s-a uitat de mult, așa că astăzi spunem tot *caiet*, chiar dacă are o sută de foi și nu numai patru!

Dacă romanii zgîriau

piatra sau tăblițele ceruite, grecii, în perioada cînd au influențat limba noastră, scriau muind până de gîscă în călimară. *Penița* noastră de astăzi e de metal, dar sensul cuvîntului a fost la început „pană mică”. *Condiliul* are un părinte grec (*condili*), care însemna „pană”, dar *condili* se confecționează și din trestie — *calami* pe grecește; de aici cuvîntul *călimară*, adică „vas în care se pune un *calami*”.

Noi spunem astăzi: cerneală albastră, cerneală verde, cerneală roșie. Ar părea desigur un nonsens dacă ținem seama că *cerneală* însemna la început, după cuvîntul său de origine slavă, „lichid negru”... Firește însă, nimeni nu ne cere să vorbim astăzi folosind cuvintele cu sensurile lor de acum cîteva secole sau milenii.

Cînd terminăm de scris, ne iscălim. Și cuvîntul acesta are povestea lui. A *iscăli* provine dintr-un cuvînt slavon care însemna „a fi de acord”, „a consimți”. În documentele noastre vechi se foloseau adesea cuvinte slavone; de pildă, la sfîrșitul contractelor, persoanele care se angajau declarau că sînt de acord cu conținutul actului și de aceea scriau *iskalu*, adică „consimt”, și apoi semnavă. Pentru că acest cuvînt se scria înainte de semnătură și oamenii au uitat cu timpul limba slavonă, a *iscăli* a devenit sinonim cu a *semna*.

Sorin STATI

PĂLĂRIE „À LA VALAQUE”

În trecut, filizonii din București considerau ca o chestiune de onoare să copieze întocmai moda pariziană.

Ei bine, acum 183 de ani s-a întâmplat ca și portul din țara noastră să inspire pe creatorii de modă din Paris.

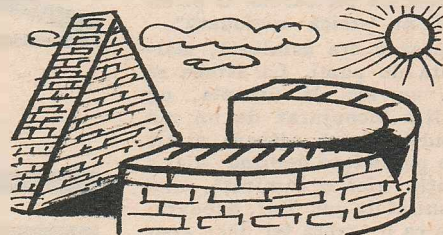
Jurnalul „Galeries des Modes” din 1778 recomandă eleganților de pe malul Senei această pălărie „à la Valaque”, copiată după pălăriile pitorești ale țărănilor de pe Bistrița.

CIUDATELE CEASORNIC

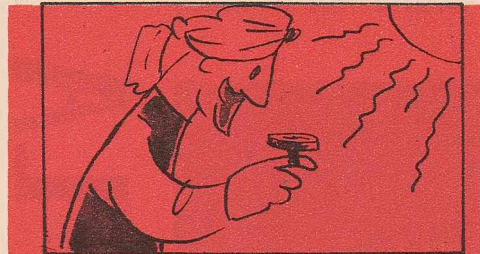
Există în India niște construcții imense ciudate, datînd din timpuri străvechi, a căror destinație n-a fost cunoscută multă vreme. Este vorba de niște trepte de piatră enorș și strîmte, deteriorate de vreme, mărginînd cu un zid triunghiular de înălțimea unei ca cu mai multe etaje. Orientat spre sud, zidul cade perpendicular pe un alt zid, constru în semicerc, asemănător unui pod de piatră răsturnat pe care sînt înșirate numeroase crături. Întreg acest complex de construcții nu reprezintă altceva decît — așa cum s folosit în timpuri foarte vechi.

Umbră zidului triunghiular care se mișcă o dată cu deplasarea soarelui forma arătătorii iar „podul” răsturnat cu crături sero drepte cadrant. Viteza de deplasare a umbrei pe cadrantul acestui original ceasornic era patru metri pe oră.

Tot în India se folosea pe vremuri, drept ceasornic portativ, un toiag tăiat în opt fețe pe care erau săpate liniuțe. Fiecare liniuță a toiagului — corespunzătoare unei anumite perioade a anului — avea în partea superioară o deschizătură în care era vîrit un bețoș. Umbră acestuia, căzînd pe fața toiagului, oprea în dreptul unei liniuțe reprezentîndu-i convenita oră.

Mai existau ceasornice portative alcătuite în formă de inel sau de brățară, care se purtau pe deget sau la mînă. Pe partea interioară a inelului sau a brățării, raza de soare, pătrunzînd printr-un orificiu, indica orele însemnate niște liniuțe. Și la întocmirea acestor ceasornice se ținea seama de poziția soarelui în anumite anotimpuri.

CITITORI CĂTRE CITITORI

Surorile Ana și Saby Floș, eleve în cl. a XI-a și respectiv a IX-a, Sînnicolaul Mare, str. S. Barnuțiu nr. 53, reg. Banat, doresc să corespundă cu tineri și tinere și să facă schimb de cărți poștale ilustrate și fotografii ale artiștilor de cinema.

Iconaru Hella, elevă cl. a XI-a, Brăila, str. Sebastian nr. 20, dorește să corespundă pe teme de literatură și să facă schimb de ilustrate.

Bulic Ion, Bocea Romîna, U.C.M.M.A., regiunea Banat, dorește să facă schimb de ilustrate și fotografii ale artiștilor de cinema.

Bacria Ileana, elevă cl. a X-a B., Școala medie nr. 3, Pitești, dorește să corespundă cu colegi și colege din toată țara.

Virtopeanu Mioara, anul II, Școala tehnică poligrafică, str. Mihail Eminescu nr. 45, raior Gr. Roșie, București, dorește să facă schimb de ilustrate și să corespundă cu tineri și tinere.

Doreș să facă schimb de ilustrate, fotografii ale artiștilor și să corespundă pe teme de literatură, școală și altele, următorii elevi din Baș:

Săndulescu Camelia și Săndulescu Tanți str. D. Gherea nr. 85; Cruceru Eufrosina str. 23 August nr. 56; Pietraru Esamanga str. P. Șapcă nr. 34; Gagiu Doru, str. P. Șapcă nr. 112; Săndulescu Lenuța, str. Ilie Pintilie nr. 22; Ilincă Constanța, str. N. Bălcescu nr. 98.

Zimbrea Radu, elev, Tr. Măgurele, str. 1 Ma nr. 6, dorește să corespundă pe teme de filatelie și în general pe diferite teme și să facă schimb de ilustrate.

Lădaru Nicolae și Ciubotaru Nițică, elevi cl. a XI-a, Focșani, str. Ana Ipătescu nr. 7, doreș să corespundă pe diferite teme și să facă schimb de ilustrate.

Educație pentru toate vîrstele

TRICICLETA

Era o frumusețe de tricicletă. Avea șaua roșie, roțile și ghidonul erau albastre. Avea sonerie și far. Iar deasupra roților din spate, unde stăteau adăpostite cu grijă, în casa lor de piele, unele păreau că spun: „n-aveți nici o grijă, sîntem aici, nu-i chip de rămas în pană”.

După cum se vede, tricicleta nu era o jucărie oarecare, ci însăși desăvîrșirea căreia îi plăcuse să ia înfățișarea unei triciclete.

Pe tricicleta stătea fetița. Avea cinci ani, rochiță roșie, ochi albaștri și apăsa pedalele cu pantofiorii ei albi. Nu era o fetiță obișnuită, ci însăși întruparea fetei cărora îi plăcuse să ia înfățișarea unei fetițe cu tricicletă.

Iar pe bancă stătea mămăușa. Împungea aerul cu andrelele, număra ochiurile, o privea din cînd în cînd pe fetiță și părea în totul asemănătoare cu celelalte bunici și mătuși din grădiniță. Fetița se plimba în sus și-n jos cu o viteză amețitoare. Ieșea uneori pe stradă, dar peste o clipă apărea din nou pe alei. Mămăușa n-o oprea. Era pare-se o fetiță cuminte, în care se putea avea toată încrederea.

La început copiii s-au uitat cu admirație la tricicleta. Dar cum fiecare copil avea jucăriile lui (nu duc ei lipsă de jucării în această țară și-n aceste locuri), au privit ce-au privit și s-au întors fiecare la ale sale. Rămăși fără spectatori, fetița se cam săturase să tot dea ocol grădiniței. Împingea pedalele cu mai puțin entuziasm. Roțile abia se mișcau. Atunci a apărut în calea ei fetița cu păpușa. Avea tot cinci ani, cea mai frumoasă păpușă din lume și privea cu interes la tricicleta.

Fiecare vîrstă își are înțelepciunea ei. La cinci ani, nici o fetiță care are tricicleta sau o păpușă nu simte nevoia tratativelor. Pe scurt, fără multă vorbă, fetița cu tricicleta a primit păpușa, care, în momentul următor, a devenit obiectul și subiectul unui joc nespus de atrăgător. Iar cealaltă fetiță, încredințată că și-a lăsat păpușa în mâini sigure, s-a urcat pe tricicleta, pregătindu-se pentru călătoria pasionantă.

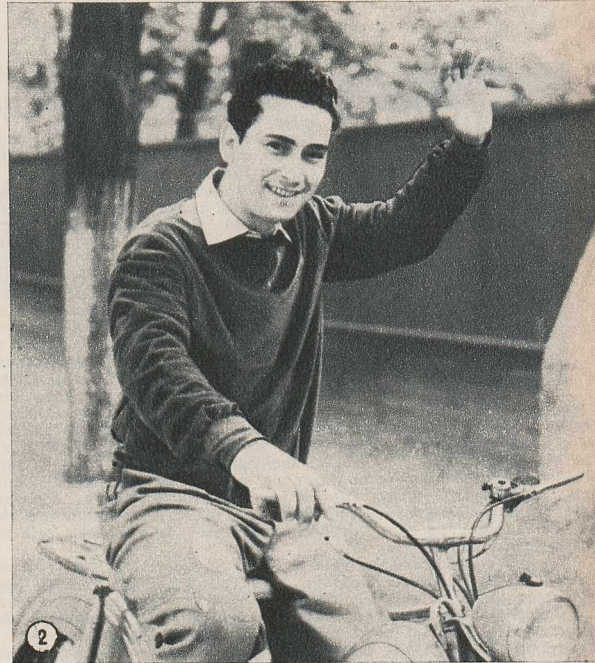
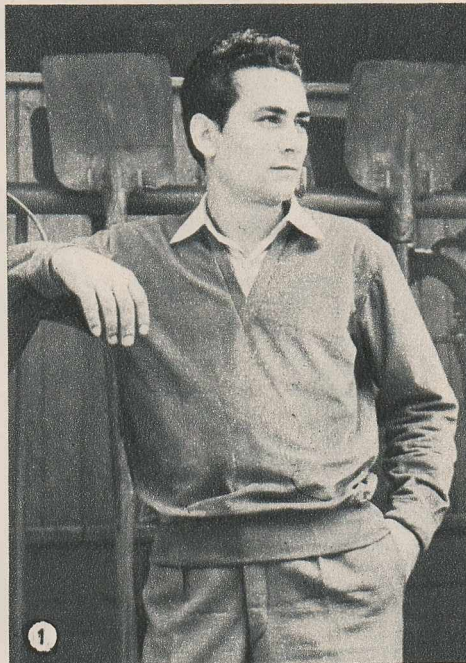
Dar atunci, ca zvrilită de un resort, a zvrănit de pe bancă mămăușa. Într-o clipă a ajuns lângă cele două fetițe. Neputa a fost violent admonestată. Tricicleta era jucăria ei, era cumpărată pentru ea. O asemenea tricicletă nu poate fi, nu trebuie dată nimănui. Se poate strica. Un copil cuminte trebuie să păstreze pentru el ceea ce este al lui. Păpuși se mai găsesc; chiar și fetița are acasă păpuși la fel de frumoase. Dar o tricicleta ca aceasta!

Al meu — spunea mămăușa — pentru mine, al ei, pentru ea, al lui, pentru el... fiecare pentru sine. Astfel, fetița cu păpușa a fost dată jos de pe tricicleta. Fetița cu tricicleta a înapoiat păpușa. Au început să plîngă. Nu mai semănau cu două fetițe înțelepte. Dar nici mămăușa nu mai semăna cu toate mătușile. Ea se metamorfozase sub ochii noștri. Acum părea însăși întruchiparea blestematei mentalități a proprietății private, zdrobind mugurul prețios al generozității care înflorise în inimile unor fetițe de cinci ani.

Fără să bănuiască răul ce-l face, ea împiedicase zborul tricicletei spre însoțirile fînturii ale simpatiei omenești, îndreptîndu-i roțile spre țărnișurile cenușii ale egoismului și meschinăriei.

Fără îndoială că școala ce-și va deschide peste doi ani porțile în fața fetiței cu tricicleta va ști să îndrepte cu pricepere ceea ce vor fi stricat alții, căci fetița trăiește într-o lume care-i încurajează elanurile generoase. Dar pentru că este mai ușor să educe decît să reduci și pentru că primii ani ai copilăriei poartă tmeinic pecetea educației primite în familie, m-am gândit să vă relatez întâmplarea de mai sus.

Sen ALEXANDRU

MODA

Pulovere sport

Răspunzînd cerințelor formulate de cumpărători, industria ușoară a luat în studiu și a realizat noi modele de îmbrăcăminte din tricot plușat din fibre sintetice, pentru bărbați.

Astfel, pentru sezonul viitor, fabrica „Adesgo” va produce diferite modele de veste și pulovere bărbătești dintr-un tricot plușat de o calitate comparabilă cu cele mai bune produse străine.

Practice, aspectuoase, moderne ca linie, produsele pe care le-am văzut la biroul de creație al fabricii vor avea

fără îndoială succes mai ales în rândurile tineretului sportiv.

Modelele reproduse alături ilustrează cele două tendințe principale în moda puloverelor bărbătești. Unul (foto 1), din tricot plușat maron, prezintă clasică răscoială în V. Celălalt e de culoare verde oliv și are răscoiala modernă, dreaptă (foto 2).

COLȚUL COSMETICIENEI

Mierea de albine și utilizarea ei în cosmetică

Proprietățile curative ale mierei sînt cunoscute încă din antichitate. Egiptenii foloseau acum 3500 de ani mierea de albine pentru a vindeca unele boli de piele, iar în vechi hrisoave medicale rusești se pomenește rețete în compoziția cărora intra mierea.

În cosmetica modernă mierea își are locul său bine stabilit, constatîndu-se, în urma unor îndelungate cercetări și experiențe, că ea are efecte foarte bune și directe asupra pielii: o hrănește, îi dă rezistență

și suplețe, întîrziind în felul acesta apariția ridurilor. În cosmetica modernă mierea se folosește cel mai mult în compoziția măștilor. Iată cîteva rețete:

1) Pentru ten uscat: masca obișnuită dintr-un gălbenuș de ou frecat cu o linguriță de untdelemn și o linguriță de miere o întindem pe față și pe gît și o spălăm după 20 de minute cu ajutorul apei călduțe, clătind apoi cu apă rece.

2) Pentru ten gras: vom folosi o mască astringentă dintr-un albuș de ou bătut spumă, căruia i se adaugă două lingurițe de miere și 1/2 linguriță de zeamă de lămîie. Masca se păstrează pe față 15-20 de minute și se scoate cu apă călduță.

3) Pentru ten deshidratat sau ves-tejît: frecați un gălbenuș de ou cu o linguriță de smîntînă și 1/2 linguriță de miere și păstrați pe obraz acest amestec timp de 20 de minute, spălați apoi obrazul cu apă călduță și clătiți cu multă apă rece.

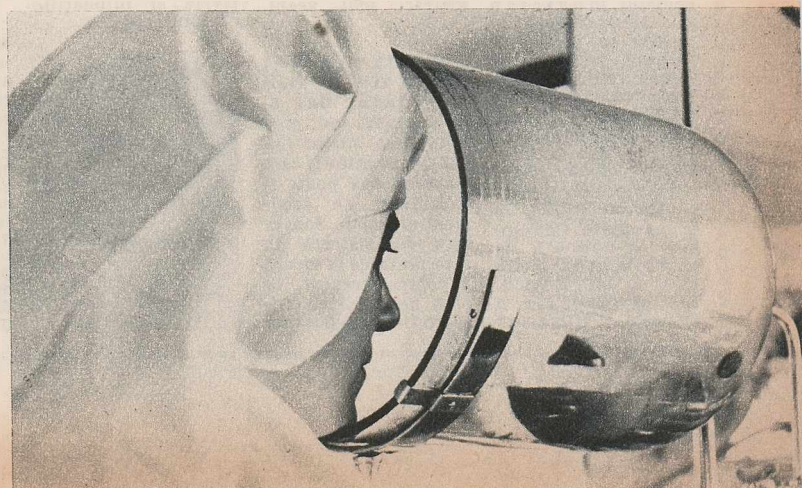
4) Pentru a odihni și hrăni pielea,

în special după un guturai sau gripă: bateți un albuș de ou spumă și amestecați-l cu două lingurițe de miere și făină pînă obțineți o pastă moale pe care o întindeți pe obraz și o scoateți după 20 de minute cu apă călduță. Această mască convine unui ten normal sau gras. La ten uscat se va folosi în asemenea împrejurări o mască făcută din făină de secară amestecată cu untdelemn călduț și miere pînă se obține o pastă moale ce se folosește la fel ca precedentă.

5) Pentru îngrijirea și întreținerea mîinilor, în special cînd pielea este uscată și crăpată, folosiți următorul amestec: grăsimi de porc (de lingă rinichi) 60 gr, măduvă de vacă 60 gr, untdelemn de măsline 15 gr, miere 15 gr. Grăsimile se pun la topit în baia de aburi, după care se adaugă uleiul, se strecoară printr-un tifon și se amestecă cu mierea. Se păstrează în borcan bine închis, ținut la loc răcoros.

Georgeta MĂLIN

Înainte de aplicarea măștii, obrazul este sunus unei băi de aburi.

De vorbă cu medicul

PIATRA LA FICAT (II)

Profilaxie și tratament

Respectarea igienei alimentare și o activitate corporală chibzuită, evitarea vieții sedentare și combaterea ei prin mișcare și plimbări sînt primele măsuri de luat pentru profilaxia bolii. De asemenea se va evita îmbrăcămîntea prea strîmtă care apasă pe regiunea ficatului (de pildă, centurile prea strîmte și înalte la femei). Vom combate constipația (cu ajutorul laxativelor). Pe cît posibil, vom evita emoțiile.

Tratamentul prescris de medic are în vedere atît oprirea crizei, care este foarte chinuitoare pentru bolnav, cît și tratamentul general în afara perioadelor de criză.

În timpul colicelor sînt indicate, pentru calmare, injecții cu Papaverină și Atropină, precum și pastile de piramidon sau antinevralgi-

ce. În crizele foarte puternice sînt necesare injecțiile de Pantopon sau Dilauden-Atropină. După criză se aplică căldură pe regiunea dureauă: pernă electrică, termofor sau sticle cu apă caldă. Este de asemenea recomandat ca după criză să se facă bolnavului clisme cu mică cantitate de apă caldă.

În prima zi după criză bolnavul nu va consuma decît ceai, iar în zilele următoare zeamă de fructe, orez sau grîș fierț în apă, apoi se adaugă treptat compoturi, pesmeți, pire de mere, lapte bătut.

În afara perioadelor de criză și pentru a preveni repetarea lor, se va lua de două sau de trei ori pe zi după masă cîte o tabletă de Spas-moverin și se va aplica căldură.

Regimul alimentar trebuie să fie sărac în grăsimi, iar carnea se va consuma în cantități moderate. În general sînt interzise mîncărurile prăjite în grăsimi, carnea de porc, peștele gras, creierul, mezelurile grase, gălbenușul de ou, supă de carne, varza, fasolea, mazărea uscată, condimentele, brînzeturile grase, băuturile alcoolice, cafeaua, băuturile reci. După masă, de trei ori pe zi, se iau cîte una pînă la două tablete de Decol sau, dimineața pe nemîncate, cîte o linguriță de Peptocolin în jumătate pahar de apă călduță, după care bolnavul va sta culcat pe partea dreaptă timp de 20 de minute. După cel puțin două luni de la criza dureauă se poate face cu mult folos — dar numai după consultarea medicului specialist — o cură de ape minerale.

Pentru a preveni stagnarea bilei se recomandă luarea meselor la intervale regulate. Acestea trebuie să fie în cantități reduse și să aibă valori calorice mici.

Dr. Silviu GHEREA

„GABLONZ“ - magazin universel

Așa cum s-a spus, „Gablonz“ este o virulentă cronică antiburgheză, un roman care denunță convingător falșitatea gablonzurilor... umane. Ury Benador a creat câțiva eroi de remarcabilă autenticitate, prin intermediul cărora luăm cunoștință de unele laturi ale societății burgheze, poate mai puțin zugrăvite în literatură. Cu Marcu Moise, Avramuș Smochinescu și Gheorghe Cristea Bujor autorul ne introduce în lumea spoliatorilor, a speculei și a bursei negre, care se întinde de la micul speculant și exploatator până la cercurile marii finanțe. Dar „Gablonz“ nu reprezintă numai un tablou al afacerilor necurate pe care le învârtesc numiții Marcu Moise, Smochinescu și Cristea Bujor. Exploatarea implică, bine-

înțeles, exploatați și metode de exploatare. Către acestea își îndreaptă autorul cu osebire atenția, făcând ca romanul său să dobândească o și mai pregnantă semnificație socială. Prezintă relațiile ce se stabilesc între Avramuș Smochinescu, de pildă, și bătrînul comis-voiajor Mișu Horowitz, care mai credea în iluzia „milet“ și „înțelegerii“ patronului de aceeași naționalitate, scriitorul divulgă caracterul mincinos al pretinsei unități naționale pe deasupra claselor, pe care burghezia a folosit-o în scopurile cele mai diversioniste.

Tipurile de afaceriști create de Ury Benador, realizate mai ales în cadrul monologului interior, dezvăluie o esență comună: pofta nemăsurată de îmbogățire. Dar fiecare se manifestă în împrejurările vieții altfel: Avramuș este de o volubilitate zgomotoasă, laș, perfid și lingușitor, umil față de potențați, disprețuitor față de săracime; în schimb colonelul Gheorghe Cristea Bujor așezază o înfăptuire morgă aristocratică, este orgolios, tiranic (participă la reprimarea răscoalelor din 1907 și la înăbușirea grevei generale), de o rece condescendență, cu afabilități extrem de rare și atunci vădit studiate, teatrale.

Cu același profund simț al realității i-a văzut scriitorul pe oamenii umili, nevoiași, ca Mișu Horowitz. Aici viziunea sobră, obiectivă, e nuanțată de un lirism învâltuitor, compasiv până la sentimentalitate. Descoperim în evocarea familiei sărmăne a bătrînului comis-voiajor poezia tragică a existențelor strivite, a ființelor candide, nevinovate, din care capitalismul a făcut victimele sale de fiecare zi, de fiecare oră.

Adevărata luptă împotriva exploatații o exprimă alți eroi, muncitorii Dumitru Udrea, Broder, Herczeg, Btrădeanu, intelectuali ca Moscu Navon. Deocamdată însă ei apar episodice, iar în vîntul capitol, destul de confuz și schematic. Probabil că profiurile lor urmează a fi conturate în volumul al doilea, unde îi așteptăm în prim-plan.

„Gablonz“ — magazin universel se impune atenției noastre prin puternicul său spirit antiburghez, prin cele câteva memorabile figuri amintite, care atestă încă o dată, subliniat, calitățile scriitorului Ury Benador de cunoscător al sufletului omenesc.

AI. SĂNDULESCU

Se filmează o nouă secvență din filmul „Post-restant“. „Eroul“ ei e arhitectul Dan Vasiliu (interpretat de Ion Dichiseanu).

„POST-RESTANT“ LA ONEȘTI

Onești, cvartalul X, blocul Y, apartamentul Z... O adresă nouă, ca și orașul nou-născut pe meleagurile Moldovei.

Aci a poposit de câteva săptămîni o echipă de filmare de la

studioul cinematografe „București“. În mijlocul constructorilor și locuitorilor orașului nou Onești se nasc imaginile unei noi comedii cinematografice românești. Filmul „Post-restant“, după scenariul lui Octavian Sava, în regia lui G. H. Vitanidis, este consacrat visurilor înaripate ce însuflețesc noua generație de constructori din țara noastră.

Eroul? Un tânăr inginer inovator, timid și nedebaci în viața sa personală, dar talentat constructor și incorrigibil visător, pe nume Puu Crintea (în viața particulară Iurie Darie). În locuința înștită, plină de tot felul de instalații automate și vegheată de placidul Mitică (în viața particulară... robot), locuința pe care Crintea o împarte cu ușurătorul arhitect Dan Vasiliu (Ion Dichiseanu), va pătrunde într-o bună zi dragostea, mai întâi sub forma unei scrisori cu „adresantul necunoscut“ și apoi sub chipul Lilianei, o doctoriță începătoare.

Peripețiile sînt greu de povestit: e vorba doar de un film și încă de o comedie! Esențialul e însă faptul că în cele din urmă va învinge nu mentalitatea celor abili în „aranjamente“ cu viața, ci concepția înaintată a inginerului Crintea, care visează o fericire pe măsura zilelor noastre, adică împletită cu fericirea tuturor.

Bogat în situații comice, în gaguri și în surprize specifice cinematografului, scenariul filmului „Post-restant“ oferă interperțiilor posibilități deosebite de valorificare a umorului. Distribuția aduce, alături de actorii pomeniți mai sus, numele lui Grigore Vasiliu Birlic, Al. Giurgaru, Vasile Tomazian, Coca Andronescu etc. Și încă un atu: imaginea în culori (operatori: Aurel Kostrakievici și Nicolae Girardi) menită să dea poezie „amalgamului de visuri și beton“ care este orașul tînăr, construit de eroii filmului.

CINCI PREMII LITERARE a obținut romanul lui Jorge Amado „Gabriela“ și, după cum anunță gazeta „O globo“, romanul a ocupat de asemenea primul loc la „Festivalul scriitorilor brazilieni din anul 1960“. Dincolo de tonurile orbitoare ale coloritului național, dincolo de intriga extrem de complicată ce se desfășoară într-un oraș din „țara cacaoului“ — din sudul statului Bahia — în romanul „Gabriela“, a cărui principală eroină e o tînără mulatră, se profilează puternic procesele economice și istorice caracteristice întregii vieți contemporane a Braziliei.

UN SALUT CORDIAL DIN PARTEA LUI STRAVINSKI se intitulează articolul apărut în revista sovietică „Ogoniok“ sub semnătura compozitorului Tihon Hrennikov. Cu ocazia „Festivalului muzical internațional“ de la Los Angeles (S.U.A.) grupul de compozitori sovietici invitați l-au înfruntat pe marele compozitor Igor Stravinski, plecat în

emigrație din Rusia țaristă. Acesta l-a poftit la locuința sa pe reprezentanții muzicii sovietice care l-au invitat pe ilustrul muzician în Uniunea Sovietică. Stravinski a primit cu bucurie să-și revadă patria în cursul anului viitor, sperînd să-și poată serba a 80-a aniversare la Moscova.

La 17 iunie anul acesta conducerea Uniunii compozitorilor sovietici l-a felicitat pe Igor Stravinski cu ocazia zilei de naștere. Marele compozitor a răspuns: „Sînt adînc mișcat de felicitările dv. Bucuros să vă revăd anul viitor la Moscova. Cu prietenie, al dv. Stravinski“.

În fotografie: Tihon Hrennikov, Igor Stravinski și K. A. Kara-Karaev.

VOCEA POETILOR. În Uniunea Sovietică s-a editat o întreagă serie de mici discuri microsillon intitulate „Vocea poezilor“. Maiakovski spunea încă acum treizeci de ani: „Cer mai tare decît violonistii dreptul la discul de gramofon“. S-au înregistrat: „Grenada“ citită de autor (Mihail Svetlov), „Versuri de iubire“ în lectura lui Stepan Scipaciiov. De asemenea în aceeași serie și alți autori își citesc operele: Leonid Martinov, Semen Kirsanov, Aleksandr Prokofiev. Studioul unional de înregistrări pe discuri pregătește noi ediții din operele lui Aleksandr Tvardovski, Ilya Ehrenburg, Robert Rôjdestvenski și alții.

REPATRIEREA CENUȘII LUI HEINRICH MANN a avut loc în cursul acestui an, cînd urma să fost depusă la cimitirul „Dorothea“ din Berlinul democrat, alături de cele ale lui Fichte, Hegel, Becher și Brecht. Republica Democrată Germană a îndeplinit astfel voința celui care proclama acum un sfert de veac: „Literatura se îndreaptă în mod irezistibil către muncitori, căci ei respectă umanitatea și apără cultura“.

În fotografie: Heinrich Mann.

DISC

SUITA NR. 1 PENTRU ORCHESTRĂ, OP. 9, a-cestă lucrare din prima perioadă de creație a marelui George Enescu constituie cel mai grăitor exemplu de modul în care genialul muzician știa să introducă în creația sa simfonică melosul popular românesc fără să apeleze direct la citate folclorice. Compusă puțin timp după „Octetul pentru coarde“ și cele două „Rapsodii române“, „Suita pentru orchestră“, în prima parte („Preludiul la unison“), ne relevă dăruirea melodică a lui Enescu. Este și unicul caz în întreaga literatură

muzicală universală cînd se întrebunțează o melodie la unison într-o construcție simfonică de amploare.

Meritul acestui disc de 25 cm (33 turatăi pe minut), editat de „Electrecord“ cu prilejul celui de-al II-lea Concurs și Festival Internațional „George Enescu“, constă în importanța sa documentară remarcabilă. „Suita“ este dirijată de George Enescu însuși. Gravura a fost realizată după recondiționarea unei înregistrări mai vechi.

SONATA NR. 2 ÎN FA MINOR PENTRU PIAN ȘI VIOARĂ, OP. 6, a ocazionat editarea unui disc mediu (33 turatăi pe minut) care de asemenea poate fi considerat un document enescian. Sonata este înregistrată în interpretarea la vioară a compozitorului, la pian fiind Dinu Lipatti. Delicată poezie a

lucrării este transmisă de către cei doi neasemuiți artiști ai artei interpretative românești într-un efort comun perfect conjugat. „Sonata nr. 2 în Fa minor“ este privită ca o creație în care pentru prima oară se atestă cu tărie personalitatea plină de originalitate a lui George Enescu. Chiar compozitorul notează în „Amintirile“ sale: „...pornind de la această „Sonată“ am fost eu însumi“.

„Sonata în Fa minor“ este intia lucrare instrumentală de cameră românească în care formele muzicii culte transfigurează cu o artă majoră motivele și intonațiile cîntului popular.

SONATA NR. 3 ÎN LA MINOR PENTRU PIAN ȘI VIOARĂ, OP. 25 (ÎN STIL POPULAR ROMÂNESC), compusă de George Enescu în 1929 reprezintă un alt moment, evoluat, de asimilare și transpunere în forme artistice neperitoare a melodiilor populare. Diversele modalități de colorit ale vioarei caută să sugereze cît mai apropiat cîntul lăutăresc. Chiar și acompaniamentul pianului capătă pe alocuri rezonanța țambalului și a cobzel. Și acest disc este „recondiționat“. Înregistrarea are o valoare de neprețuit, interpretarea aparținînd lui George Enescu (vioară) și Dinu Lipatti (pian).

PIESA DE CONCERT PENTRU ALTO ȘI PIAN vine să completeze seria de discuri editate de „Electrecord“ cu prilejul festivalului. În această înregistrare îl putem asculta pe Enescu, de astă dată ca pianist, acompaniîndu-l pe Alexandru Rădulescu, virtuos al violei. Interpretarea este exemplară, avînd meritul de a ne transmite direct simțirea compozitorului.

in jurul globului

DE ICI, DE COLO...

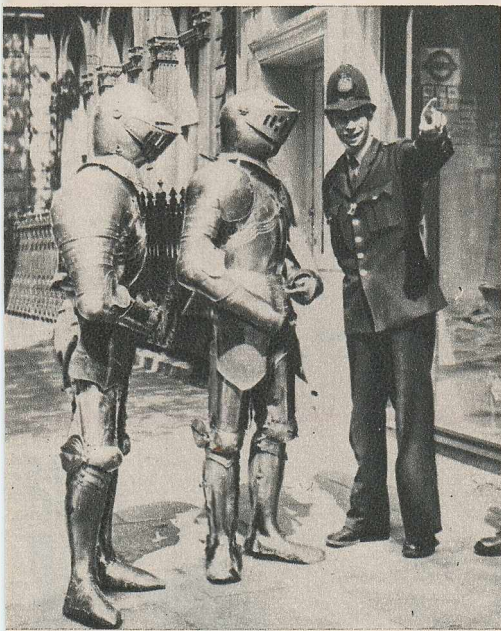
"LEAC" PENTRU...SOMAJ. Revista americană "San Francisco Examiner" consideră că a descoperit un mijloc eficace pentru curmarea șomajului în S.U.A. "Șomajul s-ar reduce - scrie revista - dacă s-ar introduce într-o măsură mai mare munca manuală".

De unde se vede, încă o dată, că "teoriile" capitaliștilor și progresul tehnic nu fac casă bună.

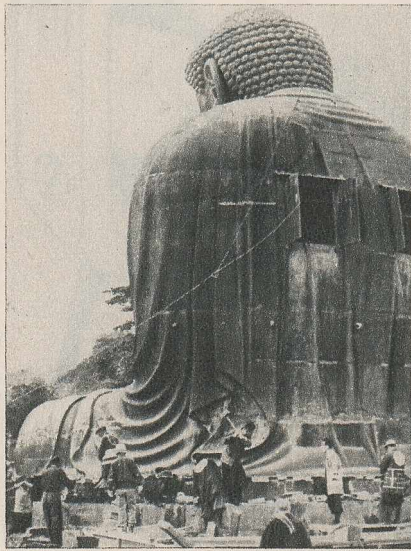
CONDIȚIE "SINE QUA NON". Lucrările pentru construirea avionului de transport cu reacție HFB-314 au fost sistate recent la uzinele din Hamburg. Motivul: lipsa de credite. La cererea firmei constructoare de a i se avansa sumele necesare, s-a primit următorul răspuns oficial: "Începeți producția de avioane de război și veți primi creditul solicitat".

17.000.000 DE AMERICANI își dedică o parte importantă a...epidermei lor, tatuajului. Cele mai frecvente tatuaje sînt cele înfățișînd o inimă străbătută de o săgeată.

PENTRU FIECARE OM...UN ȘOARECE. În Anglia, la o populație de circa 52.000.000 locuitori există un număr corespunzător de rozătoare.

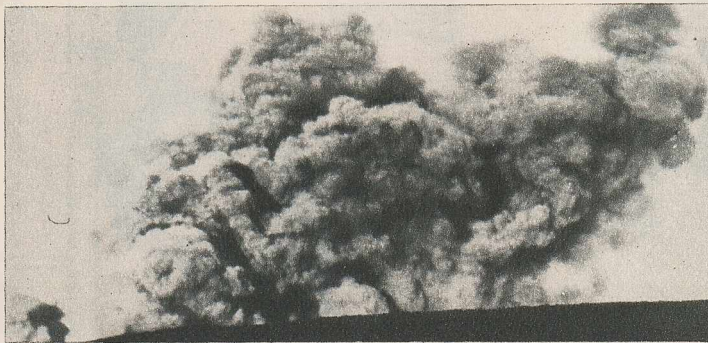
EVUL MEDIU ÎN 1961... Pe străzile Londrei au apărut două personaje în costume „oarecum” anacronice: e vorba de doi actori - G. Sheridan și David Silver - care, avînd de interpretat într-o piesă rolurile unor cavaleri medievali, au parcurs drumul spre teatru îmbrăcați în armuri.

STATUIA DE BRONZ A LUI BUDHA, de lângă Tokio, cîntărind 163 de tone, va fi reasezată pe un pedestal de beton și oțel, spre a fi ferită de urmările cutremurelor. Prin cele două ferestre din spatele uriașului de bronz, vizitatorii - care pătrund acolo printr-un tunel subteran - pot privi împrejurimile.

ZIUA MĂRII este sărbătorită în R.P. Polonă după obiceiurile tradiționale. Anul acesta a avut loc în portul Kolobrzeg o serbare la care a participat ca de obicei însuși... Neptun, „stăpînul mărilor”.

BĂTRÎNUL VULCAN ETNA din Sicilia a devenit în ultima vreme deosebit de activ. Trîmba uriașă de fum din fotografie este edificatoare.

ACCIDENTUL DE CIRCULAȚIE produs recent la Neapole (Italia) a stîrnit o vie indignare în rîndul cetățenilor orașului. Deși întreprinderea de tramvaie a fost acuzată în repetate rînduri că menține în circulație autovehiculele învechite și stricate, care pun în pericol securitatea călătorilor, avertismentele nu au fost luate în seamă. Urmarea: troleibuzul din clișeu, nemai-funcționîndu-i frînele, a intrat în mijlocul pietonilor, omorînd trei persoane și rîndind alte 21.

FLAGĂRA

revistă social-politică și literar-artistică

Anul X—Nr. 39 (331)
30 septembrie 1961

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:

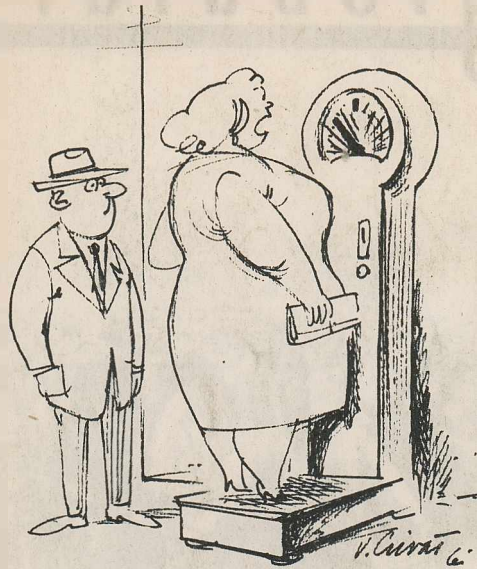
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

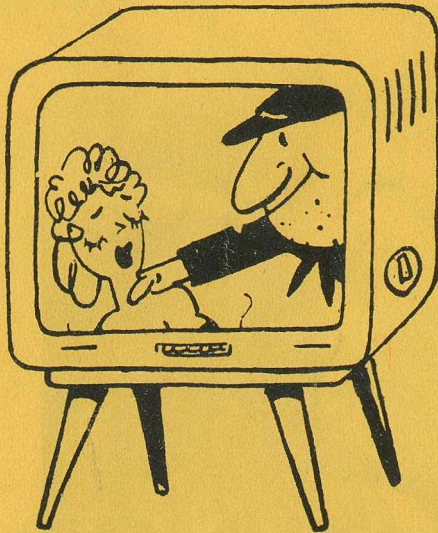
COPERTA NOASTRĂ: Peisaj regișean - Fotografia de Clara SPITZER. Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Șcintei „I. V. Stalin”.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

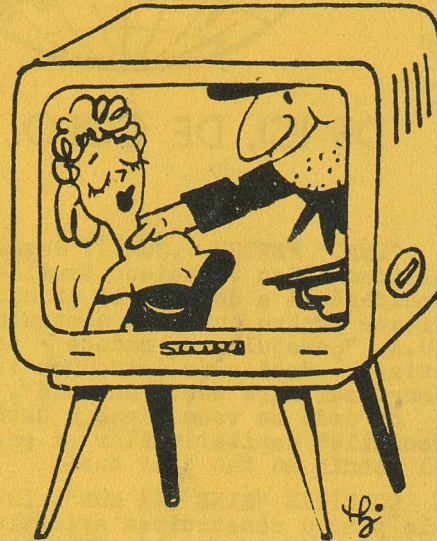

— Vasile, du-te și cere condica de sugestii și reclamații!

Desen de V. CRIVĂȚ

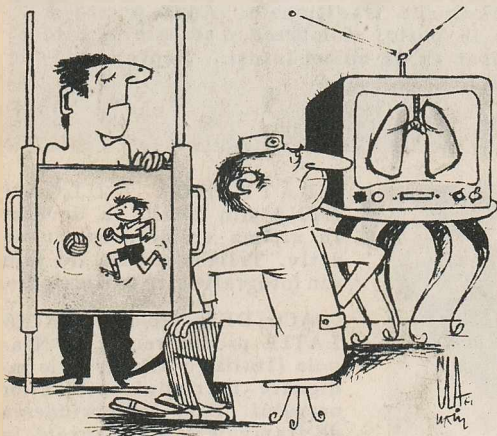

PROGRAMUL I: pentru tinerii sub 16 ani.

PROGRAMUL II: pentru persoane de la 16 ani în sus.

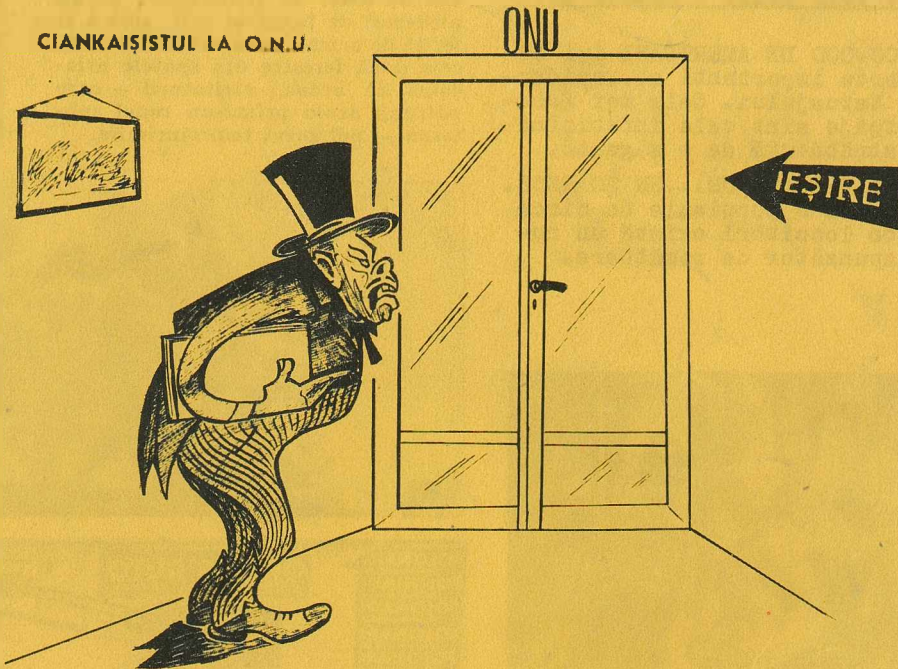
(Din revista „Wachenpost” — R. D. G.)

— Iar au încurcat lămpile!

N. CLAUDIU

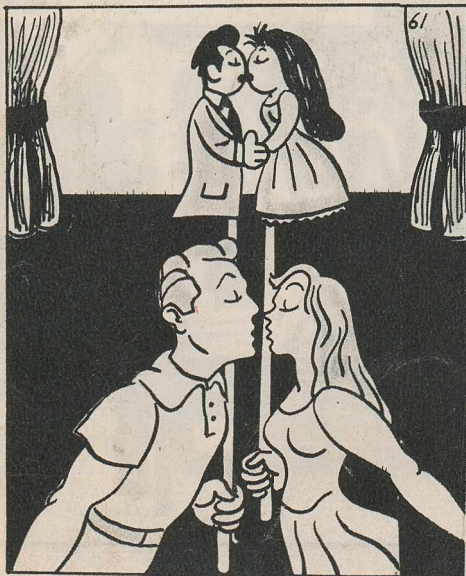
CIANKAIȘTUL LA O.N.U.

Cuvântul „ieșire” mă îngrozește în ultima vreme.

Desen de N. GHENAȚIE

LA TEATRUL DE PĂPUȘI

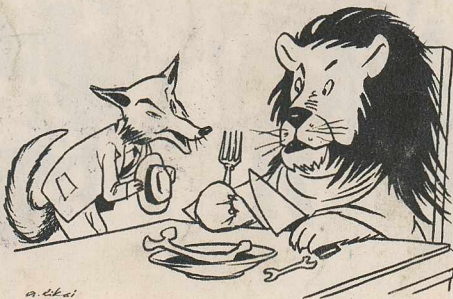

Sincronizare perfectă.

Desen de Emanoil MIHĂILESCU

COLȚUL ZOOLOGIC

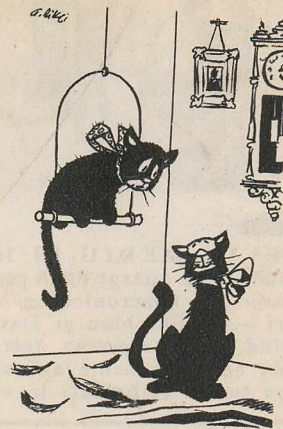
Desene de Rik AUERBACH

— Spunea iepurele că vine la dv. cu un punct de vedere critic...
— Tocmai mi l-am însușit!..

— Heeeil Domnu' de la etaj, fii atent cum stropești!!

— Era învățat, vorbea, dar... n-a avut nici un gust.